

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

28

HUNEDOARA—ANUL 20

BONAPARTE INSPIRĂ
ÎNCĂ LEGENDE

PRIETENI DIN ETER

Anul XIII nr. 28 (476) — 11 iulie 1964

MUZICĂ UȘOARĂ

de Aurel BARANGA

Termenul mi se pare funciarnmente nepotrivit. Cum „ușoară”? De ce „ușoară”, în raport cu ce „ușoară”? În ordinea valorii în artă, ponderea e dată nu de perimetrul acoperit, ci de carat. „Sonetul” lui Arvers e tot atât de nemuritor ca „Odiseea”, iar „Paloma” și-a asigurat o perenitate care o situează lângă „Simfonia neterminată”. Inventatorul șurubului mă intimidă cu geniul lui la fel de definitiv ca Edison, cu tot anonimatul celui dintâi. Muzica aceasta ușoară nu e ușoară dacă e bună, când atâtea compoziții „grele” sînt facile, iar dacă e încărcată de emoție și farmec, dacă desfată — uităm prea des caracterul hedonistic al artei — e mai mult decît importantă, devine profundă. Tradiția noastră muzicală înscrie la acest capitol talente de o fecunditate uimitoare și numai un snobism detestabil a făcut ca multă vreme numele lui Cavadia sau Șorban să fie rostite cu o ironie complezentă. Am fost în schimb mîndru și fericit acum vreo șapte ani, cînd, întîmplîndu-mă în Statele Unite, am auzit — redescoperit peste ocean și devenit un best-seller al discului — nemuritorul vals al lui Ivanovici „Valurile Dunării”. În istoria noastră mai apropiată Ion Vasilescu și-a legat numele de zeci de inspirații pentru care milioane și milioane de oameni îi sînt recunoscători. Ultimii 20 de ani au clintit și în aceasta direcție inertii, eliminînd prejudecăți și pretenții sofisticate. Muzica numită, pînă la ora aceasta încă, „ușoară”, se bucură de o prețuire binemeritată, de sprijin și de stimulent. La lumina acestei încurajări s-au dezvoltat, s-au născut talente prodigioase. Nu mă încumet la o enumerare exhaustivă, dar nici nu mi-aș ierta ipocrizia de a nu-mi mărturisi slăbiciunea pentru melodii lui Mălineanu, Kirculescu, Elly Roman, George Grigoriu, Temistocle Popa, Dendriño, Radu Șerban, pînă la adolescenți debutanți, plini de fîgăduieli, ca Bogardo. Compozițiile lor ne încîntă cotidian pe calea undelor, trecînd, spre satisfacția tuturor, hotarele țării, bucurîndu-se în colțuri diverse ale lumii de o difuzare apreciată. Evident, compozitorii noștri mai au de cîștigat pe drumul îndrăzneii creatoare, al originalității, dar e tot atât de adevărat, că se cuvine să fie ajutați de texte inteligente, inspirate de o poezie sinceră și majoră. Pe linia stimulării se înscrie și Festivalul de pe litoral, încununat anul trecut de un succes cert, pe care-l sperăm reeditat la scară sporită, anul acesta. Pregătirile minuțioase certifică toate nădejțile. Melodiile au fost alese competent, li s-a asigurat o interpretare exemplară, au fost imprimate și înregistrate pe discuri, pentru ca cele mai bune să se bucure de o difuzare cît mai largă. Juriul, exigent, va acorda premiile celor mai reușite cîntece pe care le dorim cît mai curînd fredonate de ascultătorii lor devotați. Fiîndcă în această accesibilitate promptă stăruie secretul compozițiilor. Dacă melodia n-a fost reținută cu ușurință, dacă fraza muzicală simplă — dar nu simplistă — nu s-a înscris în inima ascultătorului, înseamnă că nu s-a tras la țintă, precizia fiind înlocuită de banalitate sau, dimpotrivă, de un exces baroc, inutil și obositor.

Așteptăm din partea compozitorilor noștri îndrăgiți melodii cît mai multe, cît mai bune și mai inspirate, la nivelul prețuirii cu care sînt înconjurate talentul și munca lor de loc „ușoare”. Tuturor concurenților la festival succes, iar celor mai buni, le urăm ca la anul, tot la festival, să fie mereu în frunte!

COPERTA NOASTRĂ

Pe malul lacului
Herăstrău...
Fotografie de
A. MIHAILOPOL

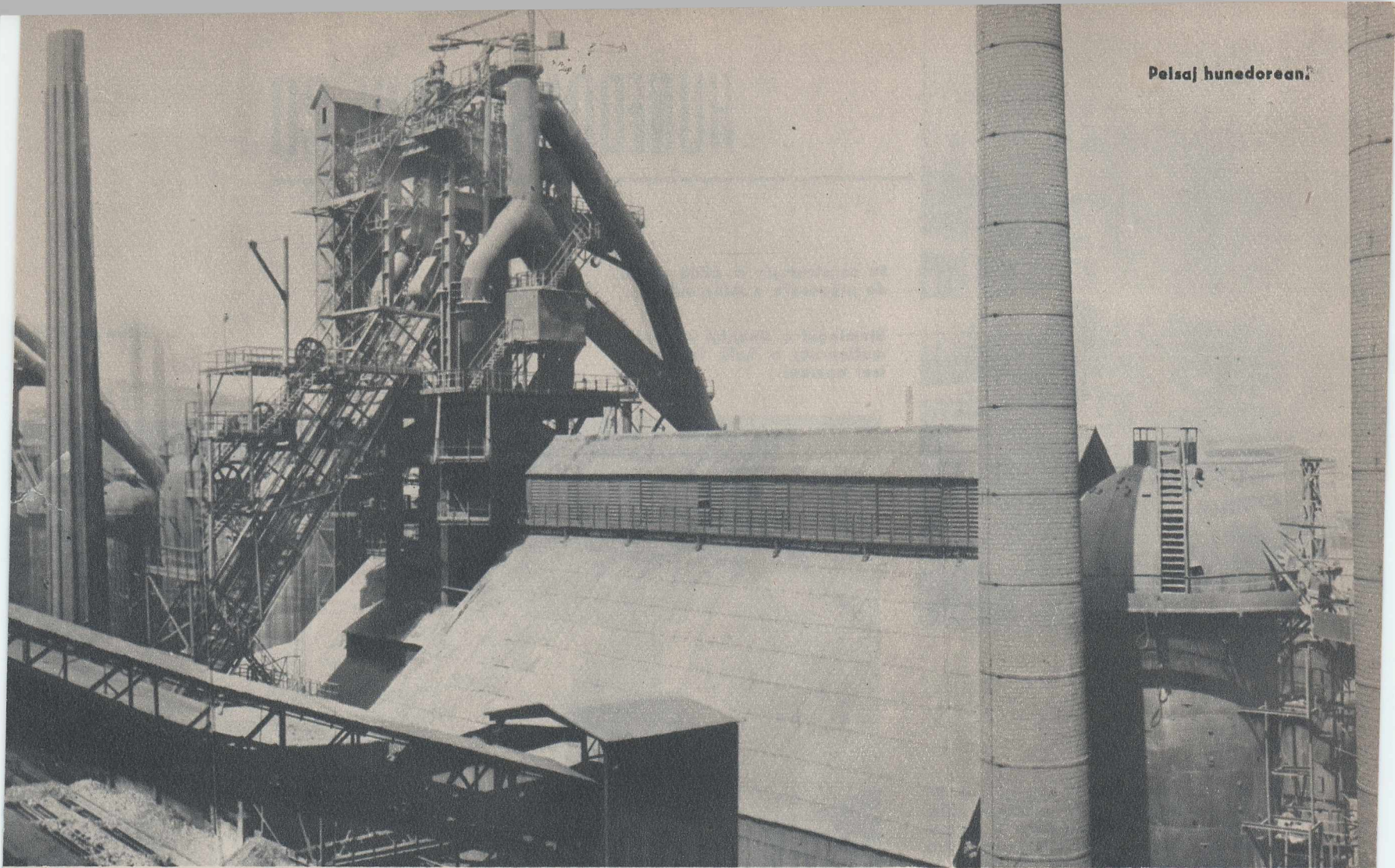

PRIN CETĂȚILE INDUSTRIEI NOASTRE SOCIALISTE

HUNEDOARA

De sus, de pe Chizid, deslușești mai lesne ritmul construcțiilor hunedorene.

A-ANUL 20

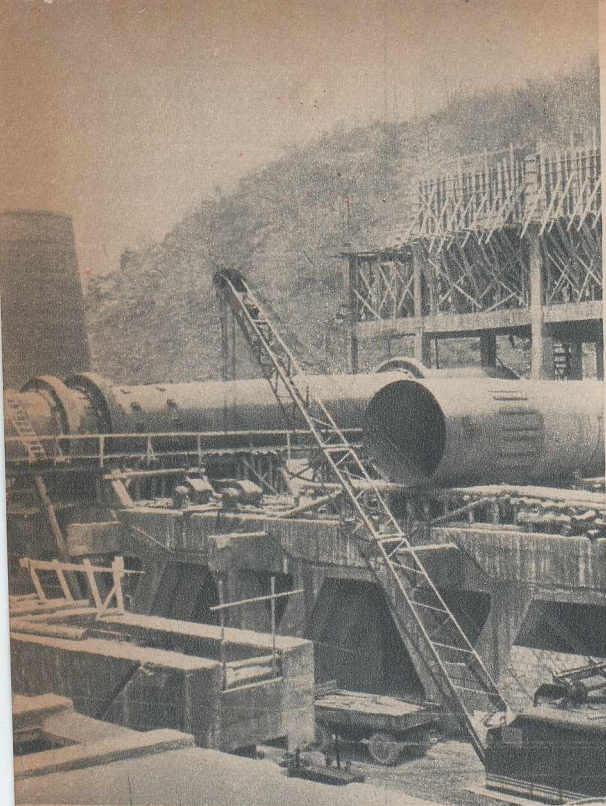
Cit de frumoasă e panorama Hunedoarei văzută de pe Chizid sau de aiurea! Pe coșurile care zgârie cerul ies fumuri diverse colorate și dacă ai putea citi în ele (oțelarii știu să deslușească după culoarea fumului fazele în care se află șarjele), ai putea înțelege și dominanta anului acesta, la Hunedoara

Vă sînt cunoscute tractoarele fabricate sub poalele Tîmpei brașovene, ați încercat un sentiment de legitimă mîndrie cînd instalația de foraj 3 DH 200 a obținut o medalie de aur la Tîrgul internațional de la Leipzig, și nu o dată, călătorind cu trenul, v-ați lăsat gîndurile să zboare în voie ritmîndu-le însă cu melodioasa mlădiere a osi-

(Continuare în pag. 4)

HUNEDOARA-ANUL 20

Se construiește o nouă stație de preparare a minereului.

Blumingul e sinonim cu automatizarea; o hală imensă și trei oameni.

Mina de la Tell

ilor de oțel. Ei bine trebuie să mai știți un lucru: în toate acestea veți afla totdeauna suflet și oțel hunedorean. Hunedoara topește în cuptoarele ei oțel care pleacă în mii de întreprinderi din țară și din multe țări străine! În numai 16 zile, aici se obține întreaga producție anuală de oțel a României din 1938! Aici totul e reconstruit din temelii sau construit în așa fel încât foarte puținul care a rămas din trecut nici să nu mai poată fi recunoscut. Și acest lucru se referă nu numai la Combinatul siderurgic, ci la Hunedoara propriu-zisă. Numai castelul Corvinilor, devenit muzeu, a rămas neschimbat.

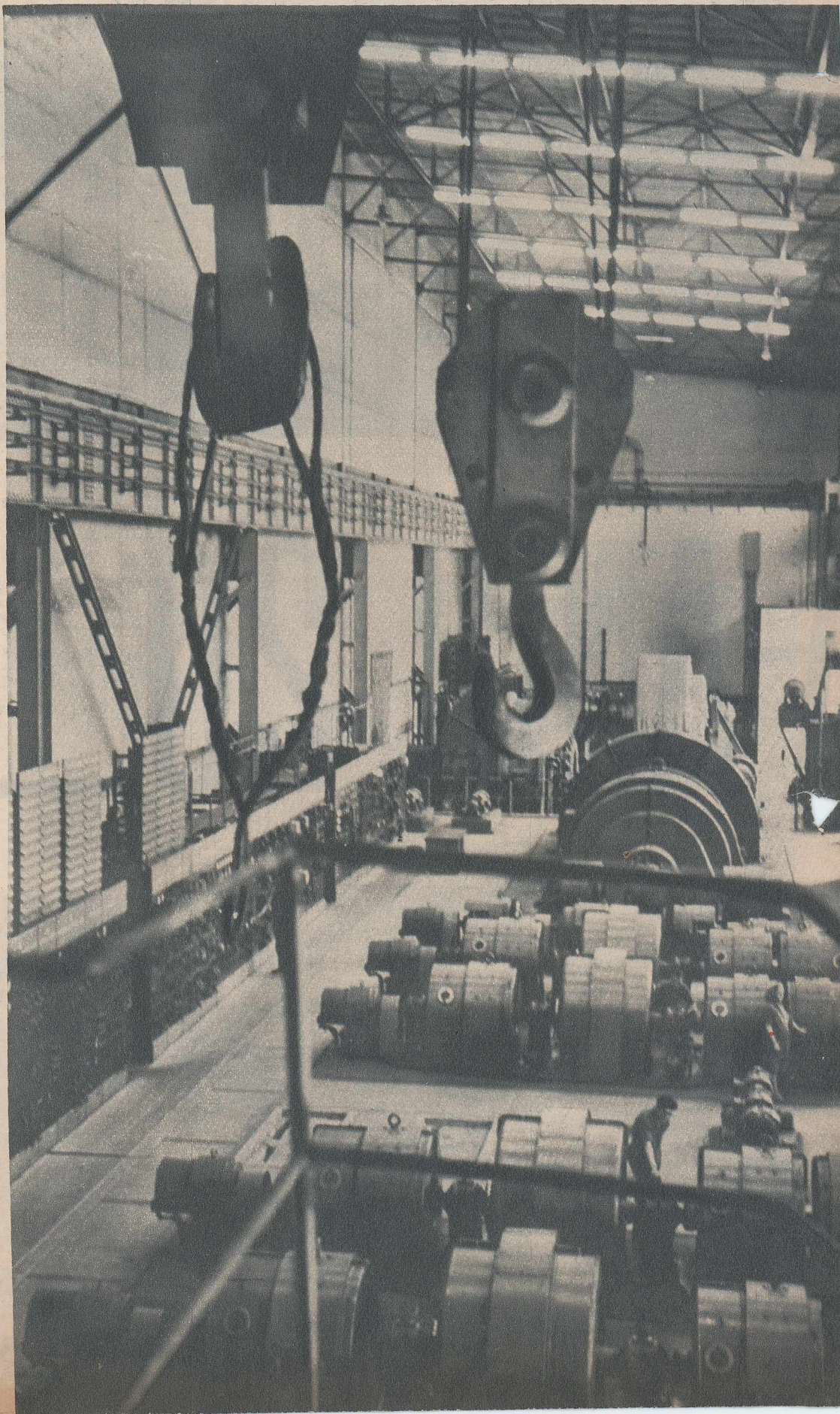
Hunedoara nu s-a construit oricum; totul a fost raportat aici la ceea ce înseamnă „modern”, „înaintat”, „actual”. Cuptoarele Martin cele mai mari de aici au o capacitate de 400 tone pe șarjă! Rețineți: 400 tone pe șarjă!

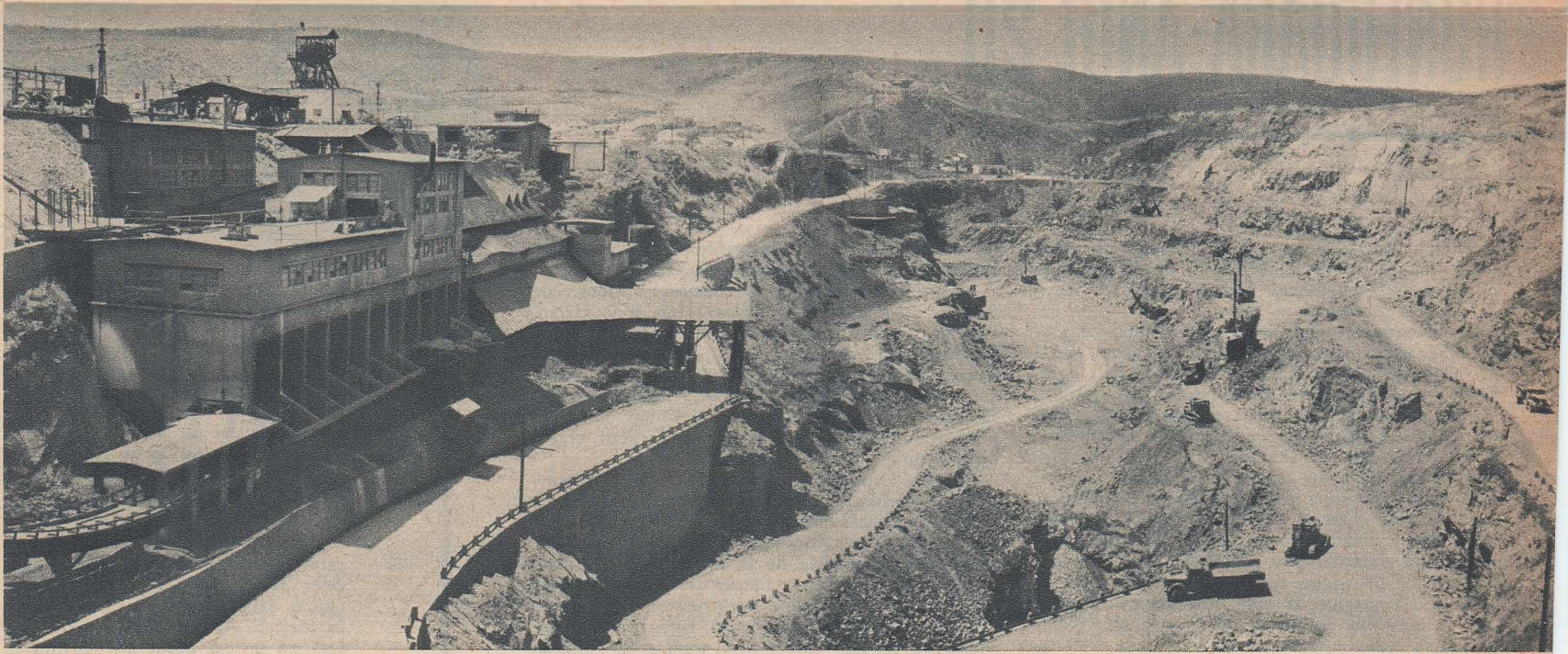
În dominanta acestui an, al douăzecilea de eliberare, intră și oamenii, înțelegând prin oameni o conștiință ridicată și o pregătire superioară. De această dominantă ține în egală măsură și perspectiva Hunedoarei. Directivele celui de-al III-lea Congres al partidului au prins viață și aici: le putem desluși în labirintul de schele sau în cuptorul nou de 400 tone care a primit botezul focului în iunie a.c. și care singur va da aproape atîta oțel (dar de o calitate superioară!) cît a dat toată siderurgia României în 1938!

NELINIȘTEA APEI

De cînd e cunoscută, Cerna a fost o apă liniștită, domoală, izvorîta din Munții Poiana Ruscăi. Dacă cineva s-ar apuca să urmărească cursul acestei ape de-a lungul anilor, desenat pe o hartă, se va mira: va avea de-a face cu o apă care sare de ici-colo, schimbîndu-și albia. Cercețind, va desluși cîteva elemente esențiale în dezvoltarea combinatului hunedorean. Pentru că Hunedoara i-a răpit bătrînelui rîu liniștea captîndu-i apele pentru potolirea setei marilor agregate de foc, schimbîndu-i de cîteva ori cursul. Prima dată cînd s-a început construirea oțelăriei Martin nr. 2 — în 1954; a doua oară cînd a început amplasarea laminorului bluming. Bătrîna Cernă are însă o mîngîiere: blumingul — el singur — prelucurează peste 70% din producția de oțel a țării. Se poate spune că blumingul este cheia acestei complexe cetăți de foc pentru că pe aici trece în mod obligatoriu oțelul de la cuptoare la liniile de laminare finisoare.

Anul trecut, la povestea Cernei s-a mai adăugat o filă: barajul de la Cinciș. Înmulțindu-și agregatele și intensificîndu-și focurile, Hunedoara are nevoie pentru potolirea „setei” de un mare

volum de apă. La figurat, e vorba de setea Hunedoarei, iar la propriu de dezvoltarea ei.

DRUMUL

Necesitatea sporirii producției de oțel i-a îndemnat pe oameni să caute soluții pentru folosirea cât mai bună a agregatelor. Organizația de partid din combinat a constituit un colectiv alcătuit din cei mai buni ingineri și tehnicieni, care au luat în studiu problema creșterii capacității vechilor cuptoare, modernizarea lor. S-a muncit mult, cu pasiune, zi și noapte. Dar s-a reușit: la fiecare șarjă, în urma modificărilor s-au cîștigat

aproximativ 20 tone oțel. Era prima mare victorie a oțelărilor. Vestea că alături de vechea oțelărie se va construi una nouă, cu cuptoare de mare capacitate, a făcut repede înconjurul Hunedoarei. A sporit bucuria oțelărilor. Zilnic zeci de muncitori și ingineri din combinat vizitau noul șantier. Mulți dintre ei au fost solicitați să ajute constructorilor. Era o muncă dificilă și de mare răspundere: un asemenea agregat nu mai instalaseră. Dar munceau cu pasiune, cu toată puterea și pricepera lor, așa încît lucrarea înainta destul de repede. Și la 5 mai 1958 primul șuvoi de metal incandescent se scurgea din întiiul cuptor al noii oțelării. Primul cuptor de 185 tone — cel mai mare din țară — a început să producă. Aceasta

însemna mai mult oțel, mai multe mașini, însemna putere. Alături, la numai cîțiva metri, se lucra intens la alte două cuptoare Martin. Experiența acumulată la primul cuptor se materializa în scurtarea cu multe zile a termenului de execuție la noile cuptoare. Așa se face că în același an oțelării au mai primit două cuptoare de 185 tone: unul în octombrie, altul în decembrie. Capacitatea de producție la oțel a Hunedoarei se dublase...

Și, așa cum e în firea lucrurilor, constructorii nu s-au oprit aici. Șantierul noii oțelării se întindea de la an la an. La Congresul al III-lea al partidului s-a hotărît să se construiască la Hunedoara cuptoare de 400 tone pe șarjă. Constructorii au primit cu bucurie și răspundere această sarcină și au pornit cu mult entuziasm la lucru. În toamna anului 1960 ei au pus în funcțiune primul cuptor Martin de 400 tone, în septembrie 1961 al doilea, în iunie 1962 al treilea...

De la 40 la 400 tone pe șarjă... Drum lung și anevoios, dar plin de satisfacții. Noile cuptoare Martin se deosebesc radical de cele din vechea oțelărie. Mecanizarea și automatizarea domină; întregul proces tehnologic e controlat și dirijat cu ajutorul aparatelor de mare precizie.

Paralel cu aceasta, la îndemnul organizațiilor de partid, cei mai buni oțelari de la vechea oțelărie studiau construcția noilor cuptoare. Și prima șarjă la cuptorul nr. 1 și apoi primele șarje de la celelalte cuptoare au fost obținute sub îndrumarea lor. Ioan Niculaie și Lucian Pană, Paul Arelt și Avram Opriș, Ștefan Tripșa și Aurel Stanciu — oameni mult apreciați azi în oțelărie — sînt dintre cei care au învățat pe viu, „din mers”, au căpătat experiență din izbinzi, dar și din greșeli. Ei sînt totodată „profesorii” încercați ai oțelărilor mai tineri, cei care i-au învățat pe Pavel Hangan, Ioan Drăghici, Constantin Corlaci, Vasile Burfilă, Ioan Bastea cum să elaboreze șarje rapide și de bună calitate. Meritul mare în formarea cadrelor îl are acțiunea permanentă întreprinsă și organizată de partid privind transmiterea de la an la an a cunoștințelor, a experienței înaintate. Formarea cadrelor nu se rezumă însă numai la calificarea și ridicarea calificării oamenilor; e nevoie de asemenea oameni care să muncească cu pasiune, să aibă un ridicat grad de conștiință.

...Macaragiul Șerban Marin este unul dintre oamenii care au lucrat aici încă de la pornirea oțelăriei; ca toți ceilalți este permanent preocupat de formarea și creșterea cadrelor. El se străduiește să fie exemplul demn de urmat de către muncitorii mai tineri, să le insuflă acestora dragostea față de meserie, grija față de utilaje. Într-una din zile, pe o macara, lucra un tînăr cu puțină experiență. Din cînd în cînd, Șerban îi dădea cîte un sfat. La un moment dat, cala pe care o manevra tînărul macaragiului s-a perforat. Flăcările s-au ridicat într-o clipă. Tînărul își pierduse firea. Șerban a intervenit imediat; a urcat repede în cabina macaralei, a închis ușa pentru

(Continuare în pag. 6)

Teatrul Hunedoarei.

a bara calea flăcărilor, și a început manevra. Dînd dovadă de multă stăpînire de sine, eroism și pricepere, comunistul Șerban Marin a reușit să salveze macaraua și oțelul...

La Hunedoara noul se naște din nou. Ceea ce în 1958 părea „cel mai modern“ e acum depășit. Oamenii cunosc bine tainele meseriei, agregatele, și aduc mereu perfecționări instalațiilor. O idee s-a născut din însăși experiența lor; cuptoarele de 40 au fost modificate la 60 și apoi la 90 tone; cele de 185 tone nu s-ar putea modifica? Calculele au arătat că se poate. Cu prilejul unei reparații mijlocii, modificările concepute s-au efectuat chiar la primul cuptor al noii oțelării. Drept rezultat toate șarjele date de atunci încoace au greutate între 320 și 350 tone. Desigur, un spor de producție apreciabil; adunat lună de lună ce s-a produs în plus prin mărirea capacității cuptorului obținem mai mult de 40.000 tone oțel.

Dar modificările de atunci n-au satisfăcut exigențele oțelărilor. Cuptorul nr. 1 dădea șarje de aproape 350 tone, fără a prezenta suficiente garanții de funcționare; trebuie lucrat la el cu multă atenție, iar uneori cu regim termic deosebit. Anul acesta însă, cu prilejul reparației capitale, aceste dificultăți au fost înlăturate. Secțiile de reparații siderurgice și cuptoare industriale din combinat, în colaborare cu oțelăria, au experimentat o nouă metodă de reparație capitală. În principal ea constă în montarea pe pat fals a cuptorului nou, în paralel cu celelalte lucrări la cuptorul vechi. Astfel, s-a scurtat durata de reparație a cuptorului nr. 1 cu aproape 16 zile, timp în care s-au produs mai mult de 10.000 tone oțel. Iată așadar o altă cale pentru sporirea producției.

Calmul și siguranța domină aceste zile la noua oțelărie a Hunedoarei. Se întrec în muncă oțelării, care depun toate cunoștințele și eforturile lor în slujba îndeplinirii și depășirii sarcinilor de plan, a angajamentelor luate în cinstea sărbătorii eliberării.

DE PE CHIZID

Umblînd prin secțiile combinatului, te pierzi. Ca să înțelegi ce înseamnă Hunedoara, ca să vezi Hunedoara de azi în ansamblul ei, trebuie să te sui

pe dealul Chizidului. În primul rînd, aici faci cunoștință cu ritmul construcțiilor hunedorene.

Înfăptuirea lucrărilor de construcții industriale desfășurate în orașul Hunedoara (cît și la Călan, Ghelar, Teliuc) a căzut în principal în sarcina întreprinderii de construcții siderurgice Hunedoara, înființată în iunie 1950. Aceasta a executat toate lucrările de construcții industriale desfășurate în orașele Hunedoara și Călan, iar începînd din 1958 și lucrările de construcții civile, locuințe muncitorești și drumuri.

În cei 14 ani de activitate, colectivul întreprinderii de construcții siderurgice a depus o muncă de valoare: siluetele impunătoare ale construcției Uzinei cocschimice, furnalele Hunedoarei și Călanului, termocentralele de la Hunedoara și Călan, oțelăria nouă și alte numeroase obiective sînt rodul muncii harnicilor constructori hunedoreni.

Comunistul Alexandru Olaru, furnalist cu o vechime de 15 ani, astăzi prim-topitor la furnalul nr. 5, își amintește: „Aveam pe atunci 17 ani... La 2 mai 1947, cîntînd cu steagurile roșii desfășurate în vînt brigada de reconstrucție din care făceam parte a pășit în Hunedoara. Veneam aici să punem umărul la reconstruirea și modernizarea agregatelor siderurgice. Ce moșteniserăm de la trecut? Orașul era o așezare cu străzi pline de noroi, neasfaltate și fără lumină electrică. Aveam multe circiuri dar nici o policlinică, nici un spital. Mă urc cîteodată pe dealul Chizidului și încerc să-mi reamintesc Hunedoara de atunci... greu a mai fost. Astăzi nici nu poți cuprinde cu privirea noul oraș făurit de oamenii noi. Sînt mîndru că mă număr printre cei dinții care au venit la Hunedoara și care s-au dăruit cu toată inima muncii.“

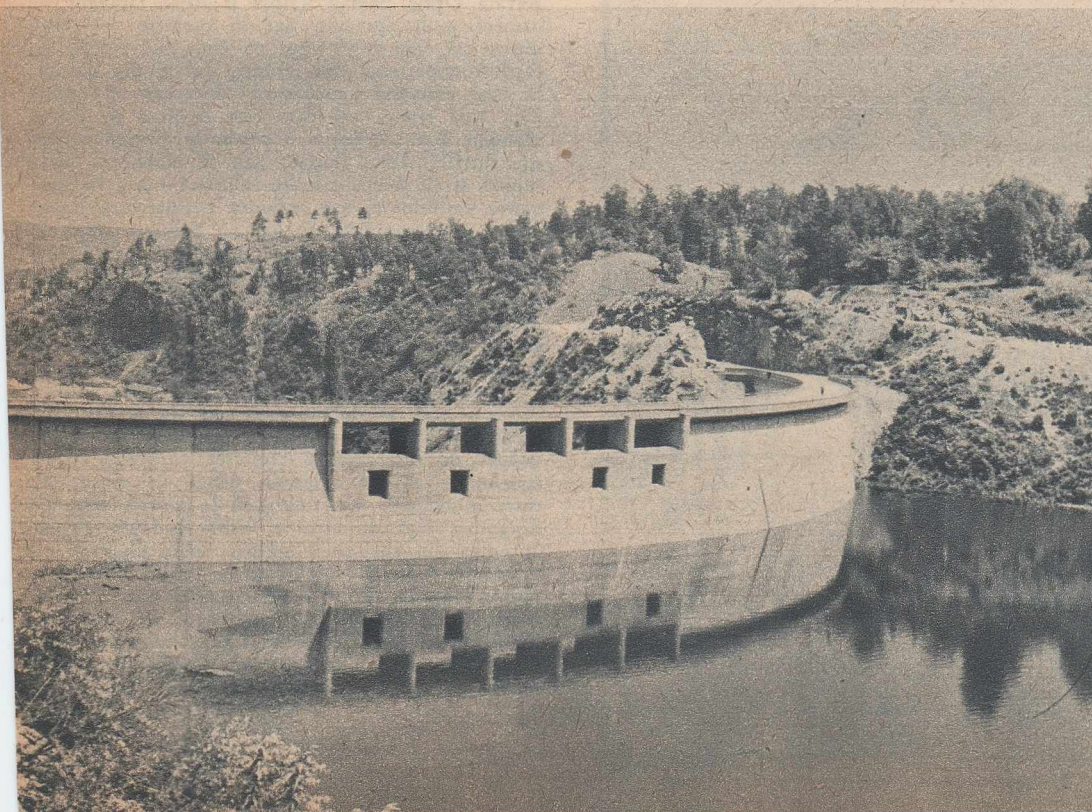
Mii de tineri și-au exprimat în anii aceia dorința fierbinte de a participa la lupta pornită pentru a schimba radical înfățișarea țării întregi. La Hunedoara au venit întîi cam 2.500 de tineri. Apoi alții și alții.

La capătul a două decenii de muncă entuziastă, clăditoare, Hunedoara — în rînd cu toate orașele patriei — își aduce contribuția la construcția socialismului în patria noastră.

**Bazil DUNĂREANU
și Nicolae ANDRONACHE**
Fotografii de B. DUNĂREANU

Barajul de la Cinciș — o nouă filă la povestea Cernel.

DOVEZI GRĂITOARE

Dacă aș număra activitățile pe care le-am desfășurat de-a lungul celor 44 de ani de activitate, cîți număr azi, probabil că m-aș încurca în socoteli. Au fost destule. Nici una însă nu mi s-a părut atît de interesantă și atît de atrăgătoare ca cea pe care o îndeplinesc în prezent.

Pe la vreo 12 ani, cînd am intrat pentru prima dată într-un atelier mecanic — acela al schelei petrolifere din Gura Ocniței — purtam pantaloni scurți și umblam desculț. Tare mult mă atrăgeau pe atunci mașinile. Grozav de încîntat eram cînd mi se dădea voie să pun mîna pe manivela unui strung. Iubeam meseria pe care începusem s-o învăț, dar în inima mea de copil sărac își făcea loc chiar de la început acel sentiment de amărăciune și umilință pe care conștiința condiției mizere a muncitorului din vremea aceea mi-l strecura încetul cu încetul. La 16 ani am devenit lucrător. În 1934 am inventat un aparat mecanic pentru perforat coloane la sonde. L-am experimentat apoi cu succes la cîteva instalații de foraj. Pînă și recunoașterea oficială a paternității acestei invenții mi-a fost refuzată, deși bănuiesc că interesul cu care ea a fost înconjurată de reprezentanții societăților petroliere de atunci avea o temeinică motivație de ordin material. Într-un cuvînt, drumul pe care l-am străbătut în decursul celor 44 de ani de activitate a trecut printr-o lungă și grea etapă, căreia actul istoric din August 1944 i-a pus capăt definitiv.

În anii regimului nostru am elaborat unele lucrări tehnice originale de mai mari proporții. Imi pare rău că în aceste cîteva rînduri nu pot vorbi pe larg despre ele. Una, căreia i s-a spus invenție, e marea mea mîndrie de vechi și încercat om al tehnicii. Am intitulat-o „Dispozitiv de danturat roți conice cu dinți drepți și înclinați și alte mașini și dispozitive de prelucrat piese grele“. Pentru această lucrare și pentru îndelungata mea activitate, partidul și guvernul mi-au acordat înalte distincții de evidențiat în întrecerea socialistă, Medalia Muncii, Ordinul Muncii clasa a III-a și Premiul de Stat pe anul 1963. Mă mîndresc cu faptul că munca mea este astăzi atît de prețuită. Mă mîndresc de asemenea cu colegii mei, oameni printre care se numără mulți fruntași în producție, inovatori, evidențiați în întrecerea socialistă. Succesele noastre, atenția de care ne bucurăm cu toții sînt dovezi grăitoare ale faptului că în socialism munca este o chestiune de onoare pentru fiecare dintre noi.

Ioșif LISOWSKI
tehnician proiectant
uzinele „1 Mai“ Ploiești

— Lucrez în prezent — ne-a spus compozitorul Gh. Dumitrescu, maestrul emerit al artei, la balletul „Miorița”, și la opera „Mășterul Manole”. După recente compoziții „Eliberarea” (pe versuri de Victor Tulbure) și „Cantată pentru hidrocentrala Argeș” (pe versuri de Cicerone Theodorescu), pregătesc mai multe cintece de masă, precum și Simfonia a treia.

De curind, a încetat din viață cunoscutul scriitor sovietic Samuil Marșak, laureat al Premiului Lenin. Marșak s-a impus ca unul din creatorii literaturii sovietice pentru copii. Cărțile sale „Poștă de război”, „Cartea pădurii”, „Insula de gheață”, „Mister Twister” ș.a. sînt binecunoscute cititorilor de toate vîrstele. Un loc aparte în opera sa l-au ocupat traducerile din literatura universală.

Poeta Nina Cassian a declarat redactorului nostru : — Am scris, în cinstea celei de-a XX-a aniversări, un amplu poem intitulat „Memoria adolescenților”, care evocă lupta partidului în ilegalitate. De asemenea am predat editurii volumul de poezii cu titlul provizoriu „O mie de vrăbi”. Actualmente lucrez la volumul de poezii „Faust” și traduc din opera poetică a lui Bertholt Brecht.

Celor care au văzut spectacolele prezentate de „Royal Shakespeare Company” nu le va fi greu să recunoască în fotografie pe actrița Julie Christie, deținătoarea rolului Luciana din „Comedia erorilor”. Ea a ținut să apară pe o stradă londoneză în costumația personajului pe care îl interpretează în filmul „Young Cassidy”, film descriind tineretea dramaturgului irlandez Sean O'Casey.

Florin Piersic se pregătește să devină „Harap Alb”. Ales de Ion Popescu-Gopo drept interpret principal în filmul pe care-l realizează după basmul lui Creangă, Piersic face „încălzirea” necesară : învață să călărească, să lupte, să scrie, avînd de înfruntat un aprig Spîn în persoana actorului Cristea Avram. După cum se vede, Piersic a început prin... a îmblînzii lei.

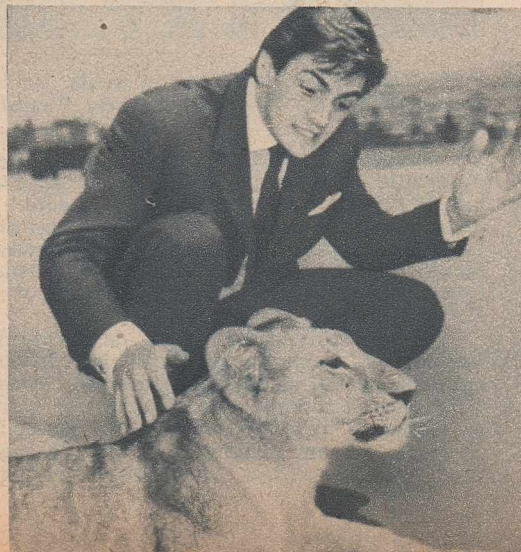
Un punct de atracție pentru vizitatorii Parcului de cultură și odihnă Herăstrău : expoziția de curind deschisă în pavilionul C și intitulată „Aspecte din pictura și grafica contemporană”. Printre cele circa 80 de lucrări expuse figurează lucrări valoroase semnate de Alexandru Chicurencu, Lucian Grigorescu, Henri Catargi, Ion Pacea, Spiru Chintia, Gheorghe Boțan.

Secția de estradă a Teatrului de stat din Constanța prezintă premiera „Fără noi nu e spectacol” de Eugen Mirea și Sașa Georgescu. Scenografia o semnează George Volnescu, iar regia Ion Drugan. În imagine : actorii Gelu Manolache, Jean Constantin și Fritz Braun, într-un moment satiric ce ridiculizează goana după succese ieftine ale unor interpreți de muzică ușoară.

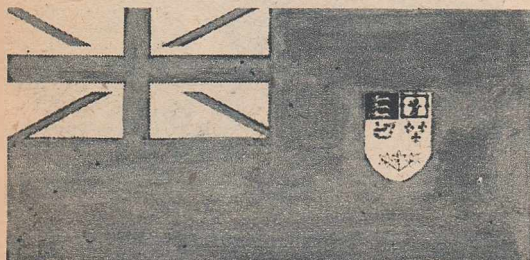

S-a stins din viață la Nisa, în vîrstă de 71 de ani, cunoscuta actriță franceză Gaby Morlay. O îndelungată carieră pe scenă și pe ecran (a debutat în 1912) i-a adus o celebritate mondială. Creațiile ei din filmele „Cadavru viu”, „Antanta cordială”, „Dragostea unei femei”, „Tata, mama, bona și eu”, ne-au lăsat imaginea unei actrițe de o caldă și fermecătoare umanitate.

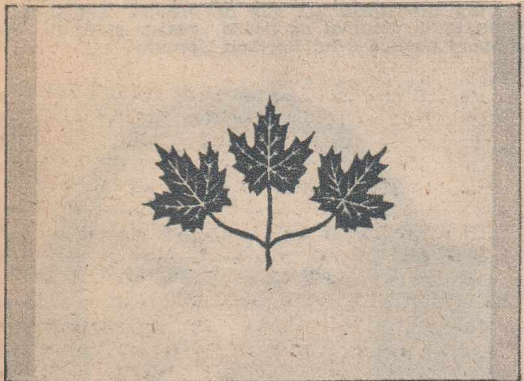
În cursul acestei luni își desfășoară turneul în țara noastră formația de jaz Soriani din Italia cunoscută publicului nostru în urma concertelor prezentate în vara trecută. În Capitală, cîntăreții oaspeți vor concerta la 14 și 15 iulie, în sala Palatului R. P. Romine. De astă dată soliștii formației sînt cîntăreața americană Dorothy Ellis (în fotografie) și Maria Gatti (Italia).

Doar drapelul?

Vechiul drapel al Canadei.

Propunerea oficială pentru noul drapel.

Disputa angajată în Canada are în prim plan problema drapelului, dar aceasta nu este decât un ecou al unor frământări mai vechi și mai profunde. Desigur, Canada, a cărei independență datează din 1931, se află în ciudata situație de a folosi drapelul marinei comerciale drept emblemă oficială. Ideea de a adopta un drapel (propunerea oficială: trei frunze de arțar roșii pe un fond alb, mărginit de două dungi albastre) ar putea părea, de aceea, cât se poate de normală. Disputa a fost însă în realitate declanșată de rivalitățile dintre cele două mari comunități care compun statul canadian. Din 1867, când a obținut statutul de dominion în cadrul Commonwealthului britanic, Canada este un stat cu două limbi oficiale — engleza și franceza — și cu o populație compusă în primul rînd din urmașii coloniștilor englezi și francezi. Din cei 19.000.000 locuitori, peste 5.500.000 vorbesc franceza și se consideră canadieni de origine franceză. Dar relațiile dintre cele două comunități se găsesc sub semnul unor dificultăți. „New York Herald Tribune” scria nu demult că de la formarea statului canadian „înțelegerea reciprocă dintre cele două naționalități a fost mai mult academică decât reală”. Ziarul american vorbea chiar de o „criză” în aceste relații. Zona maximei încredări este provincia Quebec, unde canadienii de limbă franceză (aflați în majoritate) revendică un statut egal cu al celor de limbă engleză care, deși minoritari numericeste, controlează industria și comerțul local și, într-o oarecare măsură, blochează accesul franco-canadienilor spre funcțiile mai importante. Ceea ce a reprezentat o simplă sursă de neliniște s-a transformat pe neașteptate într-un focar primejdios. Elementele extremiste au adus în dispută o notă de terorism. Exploziile de la Quebec și Montreal au făcut ca situația să capete o acuitate neprevăzută. Autorii lor erau tineri provenind din „elita”

franco-canadiană. Valul de terorism a coincis cu lansarea pe plan politic a ideii separării celor două comunități în state de sine stătătoare. Exponenții din Quebec ai acestei idei afirmă: „Noi presupunem că vom putea să ne descurcăm fără restul Canadei mai bine decât se poate descurca ea fără noi”.

În această atmosferă politică a apărut problema drapelului. Franco-canadienii doresc un drapel care să simbolizeze absența oricărei dependențe de puterile anglo-saxone. Dimpotrivă, reprezentanții canadienilor de limbă engleză doresc să mențină, într-o formă oarecare, chiar și în drapel, ideea legăturilor cu ceea ce ei numesc patria-mamă britanică. De aceea problema drapelului a actualizat-o pe cealaltă, mai complexă, a relațiilor dintre cele două comunități.

Sub semnul lui Mercur

Recentele încheieri de acorduri, vizite de delegații economice, schimburi de experiență între diferite țări socialiste și capitaliste se înscriu pe linia largirii colaborării internaționale, tot mai evidentă în ultima vreme.

„Niciodată perspectivele largirii comerțului cu Uniunea Sovietică nu au apărut mai favorabile ca în prezent”, scria recent ziarul englez „Daily Telegraph”, referindu-se la vizita ministrului comerțului exterior al U.R.S.S., Patolicev, la Londra. Cîteva exemple sprijină această afirmație. După cum arăta Paul Chambers, președintele firmei „Imperial Chemical Industries”, tranzațiile încheiate de oameni de afaceri englezi cu U.R.S.S. prevăd livrarea de utilaje chimice în valoare de circa 100 milioane de lire sterline. În cursul recente vizite făcute în U.R.S.S. de 22 reprezentanți ai unor mari firme japoneze, a fost tratată cumpărarea unui combinat de celuloză și a altor utilaje japoneze pentru firmele sovietice. O uzină chimică pentru producția de gazolină, gaze uscate și alte produse chimice, cu o capacitate de prelucrare de 500 milioane de metri cubi de gaz pe an, a fost achiziționată de U.R.S.S. de la grupul industrial italian ENI.

Republica Populară Polonă și-a sporit și ea schimbul de mărfuri cu Marea Britanie, cu aproximativ 14 la sută. Protocolul cu privire la schimbul de mărfuri dintre R.P. Polonă și Austria mărește importul de către Polonia a mașinilor și utilajelor din Austria. În cursul recente sale vizite în Grecia, ministrul comerțului exterior al R.P. Polone, W. Trampczynsky, a purtat discuții cu conducătorii ai economiei din Grecia cu privire la intensificarea comerțului dintre cele două țări.

În primul trimestru al acestui an, importurile R.S. Cehoslovace din țările capitaliste au crescut cu 38 la sută, iar exportul de mărfuri către aceste țări cu 30 la sută față de perioada corespunzătoare a anului trecut. O delegație a Camerei de Comerț și a Băncii de Stat a R.S. Cehoslovace a vizitat recent Italia, urmărind largirea relațiilor economice cu această țară. Tot în acest scop ministrul comerțului exterior al R. S. Cehoslovace, F. Hamous, a avut convorbiri la Paris cu reprezentanții economiei și comerțului din Franța.

În cursul lunii iunie o delegație bulgară a făcut o vizită în Austria la invitația întreprinderilor naționalizate „Siemens Halske” și „Voest”, în cursul căreia a avut un schimb

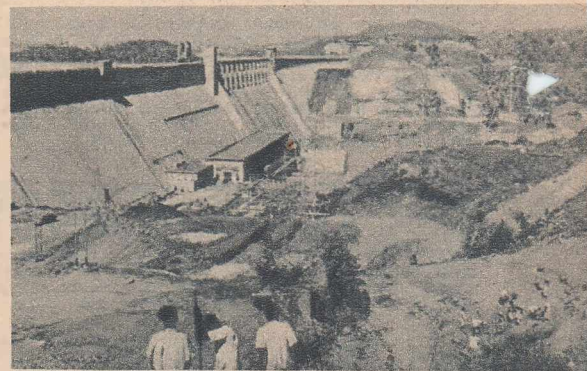
de păreri cu privire la livrările de utilaj austriac către întreprinderile metalurgice bulgare. Protocolul care reglementează schimbul de mărfuri dintre Franța și Bulgaria pe perioada dintre 1 august 1964 și 31 iulie 1965 prevede creșterea acestui schimb cu aproximativ 30 la sută în comparație cu anul trecut.

De curînd, Ungaria a semnat un protocol cu Marea Britanie prevăzînd prelungirea termenului acordului comercial dintre cele două țări de la 3 la 5 ani. Într-o declarație făcută ziarului „Nepszabadság”, vicecancelarul Austriei, dr. Bruno Pittermann, a subliniat că „lărgirea piețelor, avantajele oferite de vecinătatea celor două țări trebuie exploatare. Ungurii fac oferte bune. Există posibilități pentru lărgirea contactelor comerciale...”

De asemenea asistăm la o intensificare a preocupării pentru lărgirea schimbului de mărfuri între R. P. Chineză și Anglia. Expoziția engleză de utilaj minier și de construcții deschisă recent la Pekin, la care participă 58 de întreprinderi industriale britanice, constituie un eveniment important în dezvoltarea relațiilor economice dintre cele două țări.

Fluviul speranței

Potrivit tradiției hinduse, fluviile tumultuoase sînt de genul masculin, iar cele cu ape liniștite, ca de pildă Gangele, sînt de genul feminin. Damodarul era un fluviu „masculin”. Cînd apele lui creșteau din cauza viiturilor mari ale afluenților săi, Barakar și Kona, ele se răspîndeau pe o mare întindere în regiunea golfului Calcutta, fertilizînd cîmpia Bengalului. Dar de multe ori se întîmpla ca revărsarea lor să fie nefastă. În 1943 apele

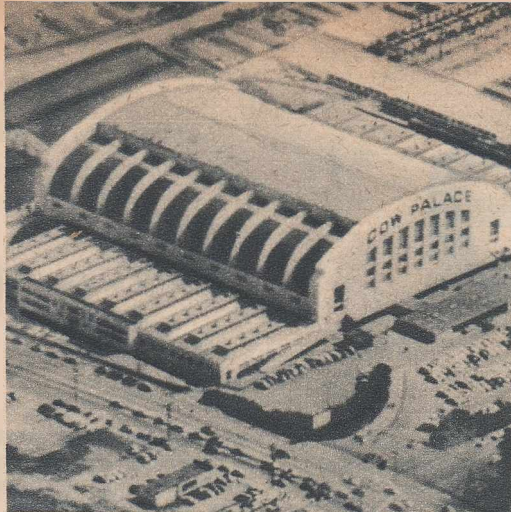
Aspect din timpul construcției unuiuia din barajele menite să domolească apele fluviului.

Damodarului au distrus toate arterele de comunicație din jurul Calcuttei, au devastat mii de acri de semănături și sute de sate.

Catastrofa a scos în evidență necesitatea luării unor măsuri pentru îmblînzirea năvalnicului fluviu. După ce India și-a dobîndit independența, aceste măsuri au început să fie traduse în practică.

S-au construit astfel o serie de baraje de-versoare și de susținere. La 80 km de Calcutta se ridică azi barajul principal, Durgapur, care strunește apele pînă de curînd neîmblînzite, printr-un sistem de canale de aproape 800 km lungime. La 300 de metri mai jos de coroana barajului se întinde

Faimosul „Cow Palace” din San Francisco, unde se va întruni Convenția Republicană.

oglindea uriașă a unui lac de acumulare de 20 km lungime.

De când apele fluviului au fost domolite, în regiune s-au obținut numeroase realizări. La Durgapur s-a construit, în colaborare cu firmele britanice, o oțelărie cu o producție anuală de un milion de tone. La Bhilai a luat naștere o uzină similară cu contribuția U.R.S.S., iar la Rourkela o alta, în colaborare cu firmele din R.F.G. Actualmente este în studiu proiectul unei a patra oțelării.

Dar nu numai industria se dezvoltă în valea fluviului Damodar. Existența majorității locuitorilor acestei văi — circa cinci milioane în total — este legată în mai mică sau mai mare măsură de agricultură. Prin domesticirea apelor fluviului și irigările în perioadele de secetă, se obțin în prezent trei recolte pe an. Barajul a transformat în cițiva ani întreaga viață a văii, iar fluviul tristeții a devenit astăzi fluviul speranței.

Un strămoș regăsit

Porumbul, despre care savantul american L. Mergan spunea că „a contribuit la progresul inițial al omenirii mai mult decât toate celelalte cereale la un loc”, a avut până de curând o origine botanică total necunoscută. Secole la rînd i s-a căutat un strămoș plauzibil. Unde este planta sălbatică, planta inițială? — se întrebau specialiștii. Și de ce a dispărut? Singurul lucru cert era originea americană a graminei. Straturile preistorice, purtătoare ale atîtor dovezi despre istoria plantelor și animalelor, au ajutat și la elucidarea acestui mister botanic.

De cițiva ani arheologii scormonesc pămîntul Americii Centrale în căutarea strămoșului porumbului. O expediție condusă de arheologul american R. Mac Neish, făcînd o serie de explorări în valea Teotihuacan din Mexic, a cărei climă a suferit schimbări aproape imperceptibile în ultimele mii de ani, a dat aici în sfîrșit de urmele plantei inițiale.

Porumbul, așa cum îl cunoaștem azi, nu se poate perpetua prin el însuși fără ajutorul omului, ca alte graminee. Boabele sale sînt adînc încastrate în știulete, la rîndul său îmbrăcat într-o armură solidă de pănuși, care le împiedică să se răspîndească. Care este deosebirea dintre planta ancestrală și cea din zilele noastre? Săpăturile au dat răspuns și acestei întrebări. Porumbul sălbatic, descoperit cu ocazia cercetărilor arheologice, era o plantă mică, cu o singură inflorescență. Știuletele — care măsura 2 pînă la 3 centimetri și aveau numai 50 de boabe — era foarte fragil, iar pănușile care-l înconjurau formau o teacă lejeră, care permitea boabelor să se răspîndească cu destulă ușurință. Planta se putea deci înmulți fără intervenția omului.

Din săpăturile făcute în valea Teotihuacanului rezultă clar evoluția modului de viață al vechilor locuitori ai regiunii a căror principală plantă de cultură era porumbul. Selecționînd cei mai frumoși știuleți pentru hrană sau semințe, omul primitiv a perpetuat mutațiile, creînd treptat porumbul de azi. Și chiar dacă porumbul sălbatic a mai dăinuit ici și colo, el a pierit probabil o dată cu venirea europenilor, cînd planta aceasta foarte fragilă și succulentă a constituit o excelentă hrană pentru vitele aduse de ei pe continentul american.

Convenția Republicană

În insoiritul San Francisco, într-o atmosferă de chermезă care însoțește de obicei asemenea întruniri preelectorale, se va juca — după părerea observatorilor americani — unul din cele mai dramatice episoade din istoria partidului republican.

Alegînd *candidatul partidului* pentru alegerile prezidențiale, convenția va alege totodată, în aceeași persoană, *conducătorul partidului* pe cel puțin patru ani. Pînă în prezent, în confruntarea dintre aripa dreaptă și aripa liberală a partidului republican, prima și-a asigurat o serie de succese tactice de care intenționează să se folosească. Walter Lippmann definea situația astfel: „Nu ne aflăm în fața unei încercări firești de numire a candidatului republican în postul de președinte. Avem de a face cu o încercare determinată de acaparare a unui vechi partid de către oameni care urmăresc să-l domine, cu scopul de a-l transforma într-un partid radical diferit”.

Majoritatea observatorilor americani competenți, ca Childs, Alsop, Lippmann și alții, apreciază că tendința de dreapta condusă de senatorul Barry Goldwater exprimă de fapt punctul de vedere al unei minorități a partidului republican. Care este însă cauza ascendentului ei? Comentatorii amintiți o explică prin apatia alegătorilor republicani, care nu cred că partidul lor are șanse să oștîge în fața partidului democrat, și prin dezorientarea și dezorganizarea aripii liberale, agravate de indecizia actualului conducător al partidului, Dwight Eisenhower, care a refuzat să contribuie la regruparea forțelor liberale în jurul guvernatorului Scranton.

În ajunul convenției raportul de forțe dintre cele două tendințe se prezintă astfel. Exponenții lui Goldwater afirmă că dispun de 700 de voturi, ceea ce ar însemna cu 44 mai mult decât au nevoie. Dar influența publicației republicane „Time” consideră că „din acestea numai jumătate sînt realmente angajate”. Multe din celelalte — apreciază revista — sînt înscrise la activul lui Goldwater doar pentru că exponenții lor consideră că viitorul candidat republican este „de sacrificiu”, neavînd nici o șansă; dacă ar fi convinși că există un candidat cu mai multe șanse, nu și-ar mai risipi voturile pe Goldwater.

Această stare de spirit creează evident noi posibilități în favoarea guvernatorului Scranton sau pentru un al treilea. La rîndul său, ziarul „New York Herald Tribune” calcula că Scranton intră în convenție cu 273 de voturi. Calculele fuseseră însă făcute înainte de votarea în Senat a legii drepturilor civile. Faptul că Goldwater a votat împotriva acestei legi a fost de natură — după părerea presei republicane — să-i provoace pierderi de poziții care fac și mai deschisă competiția din cadrul convenției. Comentatorul ziarului „New York Times” este de părere că o victorie a lui Goldwater la convenție va aduce republicanilor în alegeri „o înfrîngere atît de dezastruoasă, încît partidul va fi adus la ruină”.

Roussillon-Languedoc: 135 kilometri de plajă

Coasta Roussillonului și Languedocului — mai precis porțiunea din litoralul mediteranean cuprinsă între bălțile de la gurile Rhônului și frontiera franco-spaniolă — este azi puțin frecventată de vilegiaturişti. Aici mai domnesc încă țințării și nisipurile veșnic spulberate de vînt. Totuși tocmai aici se va naște în următorii ani a doua Coastă de Azur a Franței.

Motivul care i-a determinat pe urbanişti să-și fixeze alegerea asupra acestor locuri este faptul că ele vor putea oferi vizitatorilor 135 kilometri de plăji cu nisip însoirit, în timp ce faimoasa Coastă de Azur nu totalizează decît 50 kilometri de plajă. Scopul proiectului este de altfel să ofere o soluție supraaglomerării stațiunilor de pe coastă dînd în același timp noi posibilități de dezvoltare turismului francez.

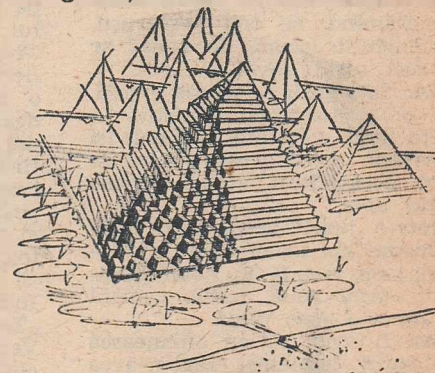
Statul a cumpărat pînă în prezent 2.000 ha în zona aleasă, teren pe care se vor amplasa viitoarele stațiuni. Prima grijă a constructorilor va fi stîrpirea țințarilor, apoi amenajarea lagunelor, rezolvarea problemei apei potabile, modernizarea mijloacelor de comunicație ș.a. Și, în fine, construcțiile propriuzise, pentru a căror realizare au fost solicitați cițiva dintre cei mai mari arhitecți ai Franței.

Studiînd cei 180 kilometri de coastă pe care vor trebui să-și desfășoare lucrările, constructorii au hotărît să-i împartă, în funcție de diverși factori, în „unități turistice”.

„O unitate turistică — a declarat unui corespondent al revistei «Arts» arhitectul Jean Balladur — este constituită din asocierea mai multor stațiuni balneare sau estivale, existente și viitoare, într-un ansamblu turistic și economic capabil să asigure varietatea, calitatea și rentabilitatea amenajărilor secundare (porturi turistice, parcuri publice, terenuri de sport etc.) și terțiare (hoteluri, restaurante, diverse servicii)”.

Planurile urbanistice de la Languedoc-Roussillon țin seama de existența numeroaselor bălți și canale din preajma plajilor, pentru a crea vilegiaturiştilor cît mai multe posibilități de odihnă și distracție. Se prevăd astfel localități semilacustre compuse din vile ușoare sprijinite pe piloți, insule și dune artificiale, diverse amenajări pentru sporturi acvatice, terenuri de camping etc.

În ce privește soluțiile arhitectonice pentru imobilele de locuit, specialiștii au făcut propuneri originale, încercînd să evite atît stilul

Așa vor arăta clădirile în formă de piramidă propuse de arhitectul Jean Balladur.

regional, cît și pe cel modernist. Balladur preconizează clădirile în formă de piramidă, înalte de cîte 50 de metri, care vor crea un peisaj nou în zona plată a litoralului; Candidis optează pentru imobile asamblate în jurul unor curți interioare, după sistemul tîrgurilor arabe.

În dorința de a calcula capacitatea optimă a noului complex, echipa urbaniştilor de la Roussillon-Languedoc a împărțit întreaga regiune în șapte „unități turistice”, ce vor putea primi fiecare cîte 120.000 vizitatori în medie. Noua „Coastă de Azur” va găzdui deci aproape un milion de oaspeți, în condiții pe care realizatorii ei le doresc mai bune decît cele oferite de faimoasa Rivieră franceză.

Lelia

de Ion BRAD

La sfârșitul lui iunie, nopțile se sufocau, deveniseră scurte, părelnice, alergau între a-murg și răsărit, ca lunatecii.

Soarele, cocoțat deasupra podului de la Cerna-Vodă, o prinse pe Lelia la geam, amărâtă de nesomn. Apele Dunării luceau mat, leșetic, în curgerea lor lăbărtată, nepăsătoare. Mai puțin nepăsător i se pără Leliei dorobanțul de bronz de la capătul podului. El îi dădu raportul, ca și anul trecut: „Totul e în ordine, Dobrogea te așteaptă!” „Auzi, Dobrogea, nu Pământul!, își spuse fata. Așa-mi trebuie! Singură mi-am pregătit primirea asta. Nu l-am anunțat că sosesc...” „Ei, și?, sări alt gând din cotlonul lui. Dacă-l anunțai, parcă venea să te aștepte în locul dorobanțului, nu?” „Am fost copilăroasă, continuă Lelia. Nu l-am anunțat pentru că mi s-a părut mai romantic așa...” „Din romantism sau de altceva?”, încerca s-o sficeie gândul neliniștit. Dar ea se făcea că nu-l aude. „Imi închipuiam c-o să-l caut pe cîmp, o să m-apropiu tiptil pe la spate și, astupindu-i ochii cu palmele, o să-l întreb: «Ghici cine e? Ghici!» Să-l țin așa cinci minute. El să mă recunoască într-un tirziu și să strige: «Tu ești!» Ce naivă, zău! Am impresia că lucrînd toată ziua printre copii, am ajuns să le semăn eu lor, și nu invers! Ce-mi trebuia mie toată joaca asta?”

În gara Constanța, fără el, s-a simțit dintr-o dată foarte singură și străină. Noroc că pescărușul peronului a luat-o și pe ea în grabă, ca pe toți călătorii, sub aripile lui de piatră. Veșnic flămînd, ca toți pescărușii, l-a înghițit lacom, de parcă ar fi fost niște guvizi.

Din fața gării se ghicea marea, ca o prelungire neliniștită a pietii largi, asfaltate. Oamenii își întorceau mereu capetele înspre port, nerăbdători, ațîțați de mirajul apei.

Într-o jumătate de oră, Lelia ajunsese cu troleibuzul la Mamaia. Se instală la hotel „Doina”, etajul nouă, într-o cameră cu vedere spre plajă.

Ar fi vrut să se odihnească în patul îmbietor, dar n-avea răbdare. Marea se alintă cu valuri, plaja își zbigea nisipul. Lumina începuse să forfote. Dar dincolo de toate acestea, în sufletul ei se ivea Axente, înfrigurarea de a-l vedea. Se grăbi la poștă, de unde-i dădu o telegramă scurtă: „Te aștept în fiecare seară la Mamaia, începînd de azi, între orele 21-22, în fața hotelului «Doina». Vîno. Lelia”.

Ieși de la poștă, dar în loc să se grăbească spre plajă, o apucă iarăși spre hotel. Urcă pe terasă. Se gîndi că de-acolo poate zărește satul lui, aflat doar la zece-cincisprezece kilometri de Ma-

maia, peste Siutghiol. „Ce-ar fi s-o iau direct peste dealuri?, își zise, furată de limpezimea aerului încins, jucăuș, ca o fata morgana. Aș ajunge poate înaintea telegramei. Nu, n-ar fi bine. Cu ce ochi s-ar uita oamenii de-acolo? Cum l-ar anunța? «Axente, ți-a venit asta...» Ce? A spus el cuiva cine sînt? Sau mă știe numai poștașul care-i aduce scrisorile?”

Își aplecă ochii peste balustradă și prăpastia înălțimii o trezi dintr-o dată, făcînd-o să-și scuture capul, ca și cînd oboseala amestecată cu visul s-ar fi putut împrăstia, asemenea nisipului. „Uite ce preocupări pe capul meu!, se gîndi Lelia. Iar mă trag înapoi vorbele preotesei? Nici mama nu s-a sinchisit așa de tare de ele, și eu... Cu cît am ajuns mai aproape de el, cu atît par mai bănuitoare. Par sau chiar sînt? Ce se întîmplă?”

Întrebările și destăinuirile acestea nu-i făceau bine. Se muștra că se lasă așa ușor furată de ele. Avea sentimentul că, începînd să-și descoase toate culele sufletului, dă acolo peste tot felul de ciudățenii. Ba țîțari, ba pînze de păianjeni morți, muște, tot felul de gîngăanii sfărîmicioase. „Pffu! Du-te-n supărare, praf din anii trecuți!”, izbucni Lelia, alergînd pe scări în jos, spre cameră și de-acolo în mare.

Numai că marea a fost de la început răutăcioasă cu ea. A ținut să-i dea un avertisment: ia aminte, să nu mai fii geloasă! Ieșise din apă amărîtă de înot. Azvîrli oboseala de peste noapte în valuri, ca pe-o piatră. Ducă-se pe pustii! Și-a așternut cearșaful la cap și s-a așezat pe nisip. Tremura toată, de răcoare și de fierbințeală. Alături de Lelia, sub o umbrelă mare, colorată, se deau doi indivizi. Un bărbat tînăr, împreună cu o femeie și mai tînără. Păreau plictisiți, citeau ceva. Cînd era aproape să ațipească, Lelia o auzi pe vecina ei spunînd: „Ce te uiți, bă, după toate alea? Nu vine una nouă, să nu-ți belești ochii ca vițelul!” Individul nu se lăsă mai prejos: „Taci, fă, iar te-apucă strechea? Vezi că te-am adus cu motocicletă și te trimit pe jos! Monstru marin, ce ești!” Lelia s-a ridicat grăbită și s-a așezat în altă parte. Parcă o lua cu greață, ca și cînd ar fi înghițit untură de pește. Privea marea și îi venea s-o întrebe din ce adîncuri întunecate i-o mai fi scos și pe aștia la suprafață. Marea și lumina îi aduseră aminte un adevăr care-i era drag: în atitudinea bărbatului față de femeie — și de ce nu și a femeii față de bărbat? — se manifestă măsura în care esența omenească a devenit natura omului sau, dimpotrivă, natura a devenit esența omenească. „Pe oameni ca aștia, se gîndi Lelia la cei doi «monștri marini» după ce rămase singură, eu i-aș alunga în codru,

nu i-aș primi pe plajă. Cum să te prezinți așa în fața mării? Dragostea lor a ajuns doar un ataș de motocicletă...”

La ceasurile după-amiezii, în timp ce Lelia își nota gîndurile pe foile albe ale caietului de „însemnări”, de care nu se despărțea niciodată cînd pleca undeva, Axente tocmai cobora de pe unul din gorganele risipite pe străvechiul pămînt al Dobrogei. În primul an, cînd venise aici ca inginer agronom, nefiind obișnuit cu asemenea movile, mai mici decît dealurile de pe Tîrnave și cu mult mai mari decît mormintele din cimitir, Axente, urcîndu-se pe virful lor, încă se mai gîndea că sub tălpile sale, acolo în pămîntul arid, doarme de veacuri cine știe ce viteaz. Uneori avea chiar senzația că, luînd pe tălpi țărîna acelor gorgane, profanează morminte. Dar localnicii habar n-aveau de-așa

ceva! Treceau peste ele cu plugul. Și tînărul agronom, stînd să se gîndească mai bine, găsi că viața și veacurile au orînduit totul cum se cuvine. Grîul și porumbul erau un prinos mult mai potrivit, întru memoria vechilor luptători, decît pustiul și buruienile. Fiindcă de flori, pe asemenea morminte uriașe, nici nu putea fi vorba. Numai un grădinar nebun s-ar fi putut încumeta la așa ceva. Axente se urcase, deci, pe acel gorgan înalt, care cădea în perimetrul gospodăriei lor, nu îndemnat de cine știe ce simț poetic, nu de florile mărului. Avea treabă. De-acolo, de sus, se vedea ca din avion întreaga suprafață semănată de ei cu grîu și cu porumb, pînă departe, sub dealurile gospodăriei vecine. El venise aici cu două gînduri precise: unul legat de grîu, celălalt de porumb. Voia să vadă, mai întîi de la distanță,

* Fragment din romanul „Descoperirea familiei” sub tipar la E.P.L.

cum merge coacerea griului, să-l poată prinde în pîrgă, să intre cu combinele la timp. Acum, după cîteva ploii, zilele erau fierbinți, se alergau și se mușcau una pe alta cu dinți de foc. „Dacă nu bagi de seamă la timp, griul face fețe-fețe, sucește spicul și cînd treci cu combina începe să se scuture. Mai bine să-l tăiem pe postăți — se scotici inginerul. Vreau să-l văd întii așa în mare, apoi trec și-l iau la bani mărunți, îl pipăi mai de-a-proape. Nu de alta, dar anul ăsta S.M.T.-ul ne-a schimbat iar brigada de tractoriști. Naiba să-i pieptene! Au promis că ni-l lasă pe cel de anul trecut și iar nu s-au ținut de cuvînt. Și băieții ăștia sînt harnici, nu-i vorbă, dar nu se pricep așa de bine. Mă tem, mai ales acum, să nu ne încurcăm, cu ajutorul lor. La prașila asta de-a patra și mai ales la seceriș, că nu-i jucărie. Apoi vine arătura în miriște. Toate grămadă, una peste alta. Joacă-te, drace, cu pîinea oamenilor, dacă vrei să te frigi pînă la os! Eu, dac-aș fi mai mare, nu i-aș lăsa pe tractoriști, mai ales pe ăștia începători, să primească leafa după hantri. Uite, la Gostat ară băieții pămîntul cum lucra tata locul de semănat cînepa. Mărunțesc brazdele ca pentru straturi. Și primesc leafa pe calitate și pe dreptate. Dar ăștia, uite ce bulgări mi-au scos astă-primăvară, de-abia s-a smuls cucuruzul, să-

racul, deasupra lor! Acum o ține-n sus, că-i mare. Il trag frunzele la lumină, dar numai eu știu prin ce emoții am trecut, pînă l-am văzut de-o șchioapă!”

Coborînd, Axente se opri în capătul tarlalei de porumb și așteptă să se întoarcă primul tractorist. Inginerului i se păruse ceva suspect. Al treilea tractor stătea cam de mult nemișcat, tocmai spre capătul celălalt. „S-o fi stricat ceva la injector, își spuse el la început. M-am uitat ieri, în fugă, și-am văzut că nu-i chiar în ordine. Era tractorul lui Matache, gine-rele magazionerului. Și doar i-am zis să pună mîna sau să cheme mecanicul!” Băieții îl recunoscuseră pe agronom de departe și unul din ei, văzîndu-l că așteaptă, se grăbi.

— Ce-i, Gheorghe — îl luă agronomul repede, ce are tractorul ăla, al cui e?

— A' lui Matache, tovarășe inginer.

— Și ce are?

— Acum n-are nimic, da...

— Da' ce?

— A avut, da' i-a trecut...

— Cui? — întrebă Axente nedumerit. Lui Matache sau tractorului?

— Lui Matache, că l-a răsturnat...

— Cine pe cine-a răsturnat? Spune, omule, clar, ce naiba, vorbești cu mine în dodii!

— Matache a răsturnat tractorul că se uita după fete...

— Bravo, frumos tractor, dacă se uită după fete! — făcu inginerul. După care fete? Axente nu băgă de seamă că mai jos cu două, trei sute de metri lucra o brigadă de cîmp la rîritul porumbului, la prașila dovle-cilor.

— După fetele care nu se uită la noi, de zic că stăm și noaptea în cîmp și dormim cu tractoarele...

— Păi văd că Matache doarme ziua, așa că de el n-au de ce se plînge fetele. Ei, na, completă repede Axente, am și uitat că e-nșurat. Ce are, de ce doarme?

— Acum n-are nimic, da'...

— Dar ce? Ce dracu-a avut?

— A fost beat, tovarășe inginer. Zicea azi-dimineață c-a avut toată noaptea o discuție...

— Discuție? Cu cine?

— C-o sticlă de „Adio mamă”!

— Ei, fir-ar el să fie, cu discuțiile și cu sticlele lui! — izbucni Axente. Las'că deseară îi trimit eu plocon pe nevastă-sa. Atunci să vadă cum se mai descurcă el cu discuțiile. Acum lăsați-l să doarmă. Voi reglați-vă sapele, ridicați-le mai sus, să nu dea de bolovani. Unde sînt bolovani, doar bine știți, cresc mai iute buruienile. Așa-i? Și dați bătaie, băieți, că în cîteva zile trebuie să intrăm în griu!...

Al doilea tractorist, sosit și el între timp la capătul tarlalei, ar fi vrut să-i spună ceva inginerului, dar acesta tocmai o luase din loc, grăbit. Era încă nădușeală și zăduf. Căldura ținea pînă seara tîrziu, cînd o-nghițea briza mării. Axente, transpirat și obosit, zorea acum spre tabăra de vară a vitelor, așezată la doi-trei kilometri distanță de gorgan. Aveau acolo peste două sute de juninci și viței. Trebuia să controleze cum sînt alimentate vitele, cum sînt îngrijite, să nu se trezească cu vreo boală, să le-aducă la toamnă mai slabe de cum le-au scos în primăvară. Se gîndea că, în drum, o să poată vedea și dacă lucerna și trifoiul sînt bune de cosit pen-

tru viței. Lor le strîngeau nutrețul acesta, cînd era în floare proaspătă. Axente își făcea so-coata cît anume să mai lase după aceea pentru vitele mari și pentru sămînță. De-acolo, de la tabăra de vară, se grăbea să se întoarcă la sediul gospodăriei. Avea mai multe de discutat cu președintele. Se adunaseră tot felul de chestiuni, mai mari sau mai mărunte, în legătură cu te miri ce, de la respectarea indicațiilor agrotehnice pînă la munca brigăzilor și a oamenilor. Cîteodată erau nevoiți să se aplece pînă și asupra unor cer-turi și vorbe dintre colectivități. Adevărat, acum, vara, aveau mai puține neplăceri de acest fel. Toamna, la împărțit, se înmul-țeau, și iarna, cînd oamenii au timp de vorbe. Dar, de doi-trei ani încoace, și-aceste ciorovăieli scăzură, nu într-atîta însă ca să nu dea suficiente dureri de cap, în anumite zile, celor din conducere. Mai ales Axente, cînd mirosea că se pot incurca lucrurile, umbla supărat, țifnos, gata să se ia de piept cu buclucașii.

„Am o fire păcătoasă, se certa singur, semăn cu tata. O singură deosebire: eu mă omor aici cu toate și el încă tot se mai ține de către pădure. Se pare că la lucru nu merge nici acum. Iar cu noi, da... poate că și noi...”

La tatăl său, la Octavian, se gîndea inginerul mai ales peste zi, cînd se lovea de toate treburile gospodăriei. Nu făcea un pas fără să se întrebe: „Asta cum ar rezolva-o tata? Astora ce le-ar spune?” Consultările acestea îi prindeau, adeseori, bine. Doar seara tîrziu, obosit de-atîtea alergături, Axente se

trezea deodată singur, încon-jurat ca de-un gol. Atunci îi apărea Lelia. Cîteva minute nu-i zicea nimic, o privea în ochi ca pe un om ciudat pe care abia atunci l-ar fi zărit întîia oară. O lua în brațe tot tăcut, și ea, speriată de mușenia lui, incre-menea. Apoi izbucnea în plîns. Numai atunci o săruta amețitor, îi șoptea stîns: „Bine-ai venit, Cireașă amară!”, schimbîndu-i astfel lacrimile în ris. Și cu risul acela în urechi, limpede, alu-necos ca boabele de argint viu, Axente cădea, seară de seară, în somnul lui greu, de om tînr și ostenit.

Acum, tocmai cînd isprăvise de discutat cu brigadierul și cu îngrijitorii de la tabăra vitelor, auzi clacsonul autocamionului gospodăriei. Șoferul îi făcea semne, agitat, să se grăbească.

Citi mirat telegrama, apoi o împături și-o puse în buzunar. „Se ține de glume”, își zise. „Dacă n-o fi ea?” Mașina îl hurduca peste cîmp, amețindu-l. Șoferul aprinsese farurile și trăgea cu coada ochiului la Axente, să vadă cum reacționează. „Îmi place!, exclamă în sinea sa șoferul, care cunoștea telegrama. Așa trebuie să fie un bărbat. Să nu-l joace mierile cum le place lor, afurisite! Să facă bine și dumnealor să păstreze viteza legală”, ca noi șoferii. Bravo, tovarășe Axente, să știți că-mi placi, pe onoarea mea!” Dar tocmai cînd își termina omul aceste aprecieri pline de admirație, inginerul îi spuse scurt, înghețat:

— Ia-o, Anghela, pe șosea și lasă-mă la Mamaia!

Ilustrație de Della BRUDEA

Cupa revistei „Flacăra”

BRAVO DINAMOI

După cum se știe, redacția revistei noastre — în colaborare cu Consiliul general al U.C.F.S. — a instituit în anul acesta Cupa revistei „Flacăra”, acordată echipei din categoria A a campionatului republican de fotbal care a obținut cele mai bune rezultate în meciurile jucate în deplasare.

Cupa a revenit excelenței echipe bucureștene Dinamo, pentru a treia oară consecutiv campioană republicană. Din 13 meciuri jucate în deplasare, cîștigătoarea cupei a ieșit victorioasă în 8, în două meciuri a obținut un rezultat de egalitate și a pierdut trei jocuri. A realizat deci 18 puncte (din 26 posibile) cu un golaveraj pozitiv: a marcat 23 de goluri, adică mai multe decît Steaua (22) și a primit 12, la egalitate cu Petrolul. În sfîrșit trebuie subliniat că deținătoarea cupei are un avans de trei puncte față de Rapid pe de-a doua clasă. Pentru toate aceste frumoase rezultate, campionii țării merită din plin felicitări.

ȘI ACUM

cîteva cuvinte despre rosturile și perspectivele cupei acordate de revista noastră.

Numeroși cititori și-au exprimat în scrisori adresate redacției satisfacția pentru instituirea cupei. Găsim în o totală justificare, corespondenții noștri subliniau faptul că deși, în mod firesc, jocul pe terenul adversarului este mai dificil, cere eforturi mai mari, totuși decalajul — chiar la unele echipe fruntașe — între posibilitățile lor „acasă” și cele în deplasare este nejustificat.

Iată într-adevăr ce arată cîteva cifre desprinse din desfășurarea chiar a actualului campionat:

Meciuri jucate în	
deplasare	182
„ cîștigate	36 (20,8%)
„ egale	28 (15,4%)
„ pierdute	116 (63,8%)
Goluri date	169 (0,9
	de meci)
„ primite	364 (2
	de meci)

Singură echipa clasată pe locul întii are o balanță de goluri po-

zitivă (23 : 12) și cea de pe locul 2 — una de egalitate (18 : 18); toate celelalte echipe au balanțe negative, recordul fiind deținut de Știința Timișoara (5 : 27). Un alt record negativ îl deține C.S.M.S., care din 13 meciuri în deplasare n-a cîștigat nici unul, obținînd doar un rezultat de egalitate (1 : 1) cu Steagul roșu.

Cupa revistei „Flacăra” va fi acordată, pe aceleași criterii, și în viitorul campionat republican. Nădăjdum că lupta sportivă pentru obținerea ei va stimula echipele noastre din prima categorie la o luptă mai îndrăznică, mai eficientă pe terenul adversarului. Aceasta ar însemna implicit ridicarea în general a nivelului calitativ al confruntărilor fotbalistice care atrag pe stadioane atîtea zeci de mii de iubitori ai sportului cu balonul rotund.

În numele acestora, pentru a le oferi spectacole fotbalistice de înaltă ținută, urăm, în viitorul campionat, tuturor fotbalistilor noștri noi și frumoase succese în activitatea lor sportivă.

Comoara de la Somova

În legătură cu apariția primilor pași ai civilizației socialiste pe aceste locuri, anunțăm cândva despre munca de cercetare a geologilor pe aceste meleaguri pustii — care păreau retrase din calea construcției socialiste — și scriam într-un reportaj :

„Pe locul vechilor Munți Hercinici răsar, noaptea, lumini“. Iar mai târziu, prin 1956, după ce urmărisem îndelung și pasionat munca de explorare geologică — într-un reportaj din revista Flacăra, cu titlul scris cu litere mari pe coperta revistei „Comoara de la Somova“ — vesteam descoperirea unor bogății însemnate în adâncul acestor dealuri.

Câți ani au trecut de atunci, din 1953, din 1956 ? Dacă privești acum aceste dealuri din nordul Dobrogei — s-ar părea că foarte mulți. Pe dealul acela — Carabatace sau Cortelul — deal înalt și golaș, ferăstruit de vânturi și puhoai și presărat cu fantomatice ruine de piatră și turme negre din aceeași piatră străveche — pe dealul acela a apărut și a crescut o întreprindere minieră înfloritoare. Dealul întreg s-a acoperit cu lumini, s-au construit șosele, terasamente, linii înguste pentru vagonete, construcții iar mai la poalele bătrânului munte, pe versantul dinspre depărtările Deltei, a răsărit și s-a înălțat ca o strălucitoare floare de piatră — o adevărată cascadă albă — o fabrică modernă pentru prepararea minereului.

Astfel opera anunțată atunci a crescut și s-a desăvârșit, înobilind locurile și lumea din jur adăugându-și tinerețea puterii și tinereții Patriei întregi. Comoara de la Somova a fost pe deplin cucerită.

Dar o altă comoară răsare astăzi la Somova și prinde să se contureze tot mai puternic, pe alte dealuri, despărțite de cel industrial doar printr-o culme ușoară — astfel încât cele două comori trezite la viață și însuflețite prin puterea și inițiativa partidului și prin munca oamenilor harnici de aici, se oglindesc una după alta, se completează una pe alta și amândouă aceste comori alcătuiesc una din podoabele și bogățiile Dobrogei.

Călătorul care vine pe șoseaua națională dinspre Măcin, sau cel care coboară pe deasupra dealurilor spre Somova, are deodată în fața lui două priveliști luminoase și uimitoare : pe dreapta, se arată acea floare albă de piatră — întreprinderea minieră, cu amfiteatrele ei adânci, cu dealul sculptat, cu șosele și linii, cu stâlpi de înaltă tensiune, cu fabrica albă, ca o fermecătoare cădere de apă — iar pe stînga se arată priveliștea, de asemenea cu totul surprinzătoare a unor ample, desfășurate dealuri terasate și plantate cu vii și cu livezi. Deoparte, peisajul industrial, puternic ; de cealaltă parte, tabloul vast și viguros, temerar, al unei opere de agricultură socialistă modernă — operă de transformare a naturii. Și, la un loc, în ansamblu — o imagine a construcției socialiste armonioase, inspirate și îndrăznețe.

Spun „operă îndrăzneată“, pentru că cine cunoaște din trecut aceste dealuri și vede acum uriașul tablou desfășurându-se pe zare, tăiat în piatră și plantat cu rînduri de vie — nu se poate să nu exclame : „Comoara de la Somova“. So-

movenii, țărani colectivști, muncesc la descoperirea și la înflorirea celei de-a doua comori — plantarea dealurilor pustii cu podgorii și cu pomi.

Cum intri sau ieși din Somova, pe șoseaua națională, spre Măcin, șapte dealuri străjuiesc șoseaua spre nord și niște coaste largi, prăvălite, spre miazăzi. Intrarea sau ieșirea din sat era prin acest colosal, sumbru și dezolant coridor de ruine geologice. Șapte dealuri golașe, ca șapte mastodonți pietrificați, cu căpățînile întinse spre valea seacă. Privite de departe, cele șapte dealuri păreau unul singur și sfîșietor de trist — un fel de podiș asiatic, un fel de „acoperiș al lumii“, pe care vara scăpărau căldurile și se adunau toate mirajele de foc, toată arșița dogorind pînă departe ; apoi se năpusteau în el toate ruperile de nori și toate trăsnetele, iar puhoaietele vijelioase care se rostogoleau de pe acest „acoperiș al lumii“ năvăleau peste sat. Ca să iasă la cîmp, cirezile și turmele satului trebuiau să treacă, de patru ori pe zi, peste spinarea acestor dealuri, înnoțind de pe unul pe altul ca pe niște valuri fantastice, încremenite. Satul lăncezea păzit de acești mastodonți de piatră și de foc. Cirezile și turmele săpaseră cu unghiile lor niște cărării subțiri și ciudate, ca niște linii trase cu creta, sugerînd un fel de curbe de nivel paralele urcînd și coborînd, urmînd valurile mari ale dealurilor.

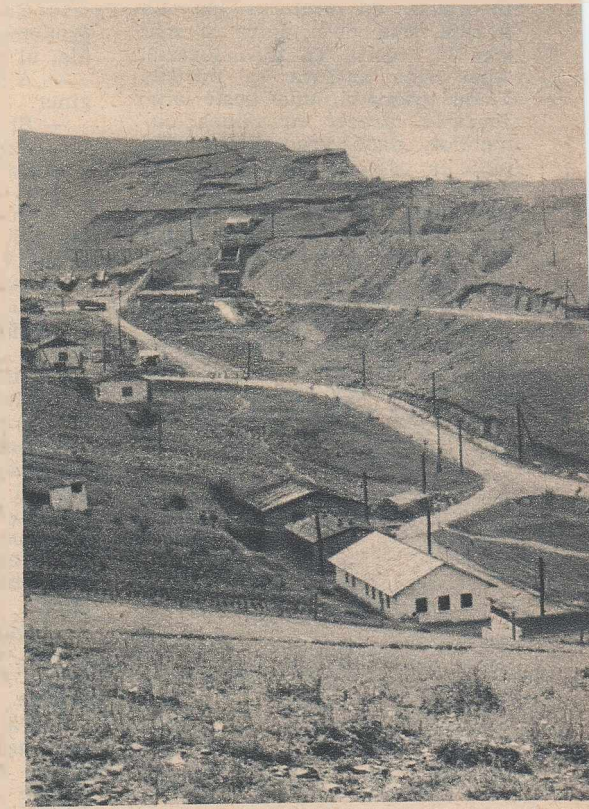
Cînd privirile scrutaătoare, gospodărești și înnoitoare ale partidului au început să caute prețutindeni terenuri de cucerit și de redat oamenilor ; cînd, la inițiativa și îndrumarea conducerii de partid, țărani însiși au început să privească cu ochi de constructori împrejurimile satului lor — aceste dealuri au fost primele care au intrat în atenția lor. Sînt dealuri așezate într-un fel de evantai, cu văi adăpostite între ele și toate lăltă în chip minunat expuse spre răsăritul soarelui și spre amiază și spre asfințit. Nu se puteau afla mai fericite locuri pentru podgorii decît acestea. Și cum aceste dealuri ajungeau cu botul pînă în marginea șoselei — doar că nu strigau singure să fie luate în seamă. Și oamenii au intrat cu tîrnăcoapele, cu buldozerele și cu cazmalele în ele.

A fost o muncă plină de uimire și de cutezanță — o muncă nemaivăzută, oamenii mirîndu-se de opera lor și bucurîndu-se de îndrăzneala lor și îndemnîndu-se. Lucrările au fost începute în 1960 și au continuat în fiecare an, în toate anotimpurile, cît s-a putut lucra și cît au îngăduit celelalte munci ale gospodăriei. Lucrau cîte șapte-opt sute de oameni, zilnic — femei, bărbați, tineret ; au fost executate vreo treizeci și cinci de mii zile muncă, au fost dislocate aproximativ patru milioane m.c. de pămînt ; au fost plantate soiuri superioare — aligote, risling italian, cabernet, băbească albă, perlă de Ciaba.

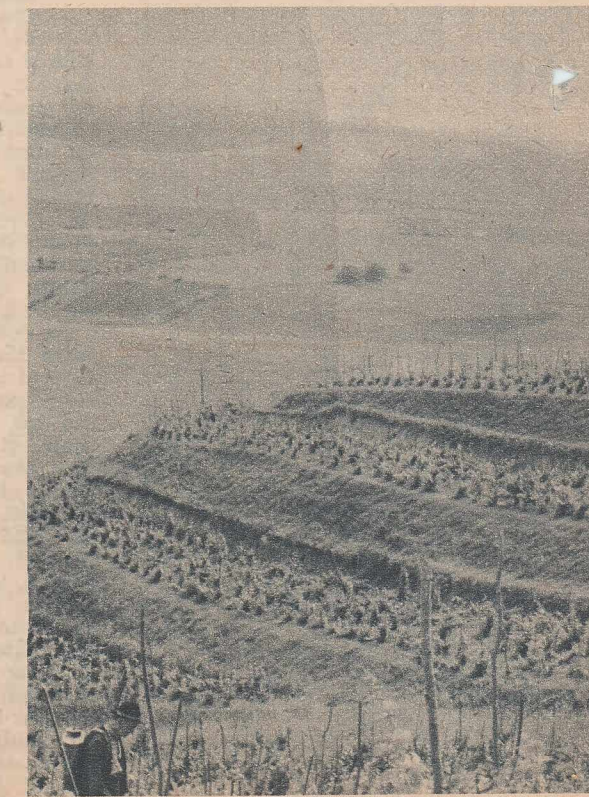
În două sau trei rînduri, conducerea regiunii a organizat aici schimburi de experiență cu constructorii din toată regiunea ; somovenii au fost îmbărbătați și îndrumați mai departe ; în munca lor au ajuns cu terasele pînă la marginea unei mari cariere : au trecut dincolo de această carieră și s-au dus mai departe, pe dealuri, pînă sus, pe zare. Sînt oameni modești și muncitori — țărani

nu prea bogați, dar îndrăzneți și încrezători și care, la îndemnul partidului, au pornit să schimbe fața acestor locuri. Ei sînt dintre veșnicii Feți-Frumoși ai acestor locuri, figuri legendare de totdeauna ale acestor pămînturi aspre și dragi. Ei au dat cu cazmaua în piatră și din piatră a țîșnit viața, ca un lăstăriș de aur, ca un șuvoi de vin dulce. Prima recoltă din aceste tinere podgorii au cules-o în 1963, mai mult de o tonă la hectar — recoltă tînără, mai mult simbolică și care nici nu intră în sarcina de plan ; recoltă care pentru aceste podgorii tinere este ca și cum un copil de doi-trei ani ar veni spre părinții lui cu un pepene mare în brațe.

Sigur, nu-și poate închipui nimeni că pe dealurile acestea a și început să curgă rîu de miere și de vin — pe dealurile acestea mai curge încă multă sudoare omenească. E limpede însă că o mare bogăție se va adăuga, în curînd, celorlalte izvoare de bogăție ale satului și oamenii

↑ pe dreapta, se arată acea floare albă de piatră — întreprinderea minieră, cu amfiteatrele ei adânci, cu dealul sculptat, cu șosele și linii, cu stâlpi de înaltă tensiune, cu fabrica albă...

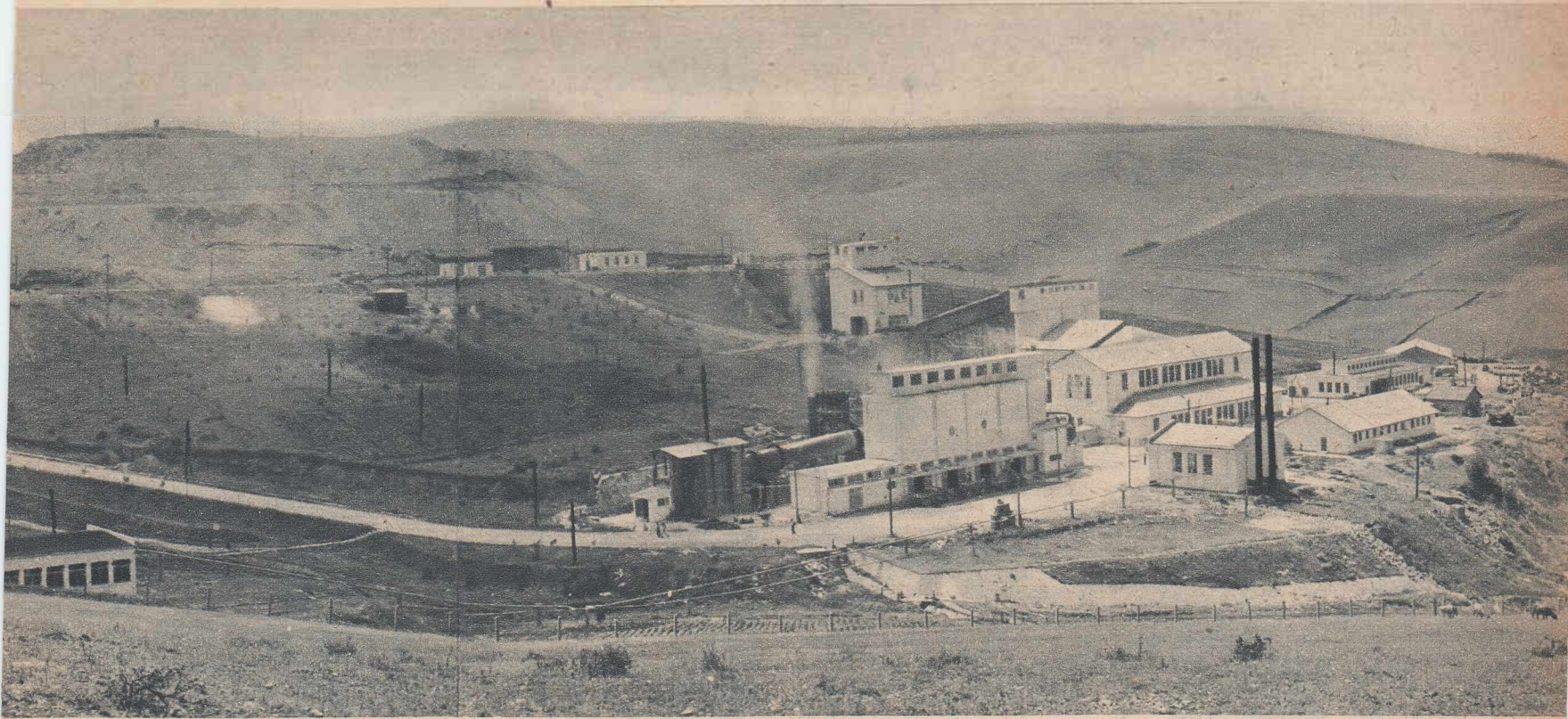

știu că vor trăi mai bine. Un pîrîiaș de miere, icicolo, s-a pornit și, mai ales, se revarsă înviorător un șuvoi uriaș, proaspăt, de încredere, de mîndrie și de nădejde. Privelîștea a căpătat viață și frumusețe. Este o operă grea, cu investiții mari de muncă. Ducîndu-se spre lanurile lor de deasupra dealurilor și venind de-acolo, oamenii trec astăzi prin acest coridor de plantații, verde și sărbătoresc, ca printr-un arc de triumf înălțat la intrarea în satul lor. Șoseaua trece prin acest coridor verde, ca pe sub grădini suspendate. Prin proporții și prin frumusețe opera lor este un monument al construcției socialiste și, ca de atîtea ori, în fața altor opere mari realizate în țara noastră, îmi revine un gînd mai vechi, și anume, că în dreptul acestor opere ar trebui să ridicăm uriașe lespezi de marmură pe care să încrustăm cu litere de aur numele tuturor acelor care au trudit aici. Așa așa face în cîteva puncte de pe litoral, așa așa face la Năvodari și la Medgidia,

asa așa face în mijlocul grînarului din sud — și așa așa face încă într-o mie de locuri — și aici pe terasele de la Somova. Aș ridica o marmură scoasă de aici, din zăcămintele din Dobrogea, și pe această marmură de Dobrogea aș scrie: „La înobilirea acestor dealuri, la plantarea acestor podgorii și-au dat partea lor de muncă și de pricepere, au trudit cu nădejde următorii oameni vrednici: Ioana V. Graur, Anghelina Cîrnaț, Ileana Gavrilă, Aurica Pădureț, Ivana Pascale, Anica Plîngu, Anica Gh. Ene, Sofia Frumosu, Varvara Ciorbă, Iordana Plătică, Ion Cîrnaț-Toboșarul, Tănase Zibileanu, Andrei Tătaru, Dumitru Eremia, Dumitru Paraschiv, Petre Caraman, Cristea Năstase, vicepreședintele Pavel Giurea, tehnicianul Seitan Constantin, inginerul I. Florescu, președintele Ștefan Agighioleanu, Ștefan Dobroaie — și așa mai departe cu grijă să nu fie uitat nici un om. Ar trebui să înșir cu litere de aur numele celor șapte-opt

sute de oameni care cu tîrnăcoape și cazmale, pe arșiță și pe viforniță, cu sîrguință și cu dragoste au lucrat la aceste terase și plantații. Dar rămîne tabloul deschis și mai mult ca un exemplu — după cum deschisă și tot ca un exemplu rămîne opera acestor oameni, pentru că somovenii nu se vor opri aici, ci vor continua această muncă nobilă și vor umple cu podgorii și livezi alte dealuri. Iar opera aceasta a lor este un fragment dintr-o operă mult mai vastă care cuprinde întreaga regiune și întreaga țară. Chiar aici, în Dobrogea — și chiar în împrejurimi, pe aproape, la Niculițel, la Meidanchioi și în alte părți — sînt terasări pe suprafețe mult mai mari și în multe puncte, dar ne-am oprit la Somova pentru a arăta o imagine armonioasă, înțeleaptă și echitabilă a construirii socialismului într-un sat, în patria noastră.

Tralan COȘOVEI
Fotografiile de S. STEINER

„... Iar pe stînga se arată privelîștea, de asemenea cu totul surprinzătoare, a unor ample, desfășurate dealuri terasate și plantate cu vii și cu livezi.” ↓

Apel general. Judecînd după răspunsurile primite de Emanuel Barcan (în viața de toate zilele — asistent medical) chemările în eter rămîn rareori fără ecou.

Dacă vreau să-i lucrez pe australieni, mă scol la unu ncaptea și-i prind cînd își beau cafeaua. Ați tresărit? Nu, nu e vorba de o tentativă de spargere sau de vreo altă tainică operație întreprinsă împotriva unor pașnici cetățeni abscrbiți de micul dejun. Acela care vrea să-i „lucreze” în faptul dimineții — asistentul medical Emanuel Barcan — se așază în fața unei aparat de emisie-recepție încropit din piese disparate, nu prea arătos, dar de nădejde, și lansează *urbi et orbi* un apel general. De unde va sosi răspunsul? Din Seattle? Din Antile? Din vreo insulă pierdută din Pacific? De la pol? Sau poate de la vecinul de peste drum, YO 3 JF? Căci și YO 3 JF face parte din familie, din uriașa familie a radioamatorilor, și este la fel de îndreptățit să-i trimită lui Emanuel Barcan cartea poștală de confirmare, QSL-ul — „pînea” radioamatorului, piedestalul pe care el își clădește faima, justificarea afirmațiilor sale că ieri, alaltăieri, „a lucrat” două sau chiar trei continente.

PRIETENI

DIN ETER

La o vînătoare de „vulpi” puțin obișnuită. Puștile sînt electronice...

În ultima vreme, dintr-o întâmplare, l-am cunoscut pe tovarășul Barcan. Aparent, semne particulare n-are. Și totuși are. Apoi prin el am întâlnit pe alții, cu aceleași semne particulare. Sînt radioamatori, în viața de fiecare zi ingineri sau simpli muncitori, tehnicieni sau magistrați, actori sau țărani colectivști, dar care seara se mută la antipozi, încetează de a fi Gogu, Mariana sau Vasile și se prezintă : YO 9 IL, YO 5 NI, YO 3 ZV. Cu alte cuvinte duc un fel de viață dublă, pentru care se cer doar două lucruri : dragoste pentru tehnică și dragoste pentru necunoscut. Căci micul manipulator Morse — sau, după caz, microfonul — și aparatul de emisie care, deseori, folosește o putere electrică inferioară celei dezvoltate în lampa dv. de pe noptieră, sînt trambuline care te lansează în necunoscut.

LA TELEFON — PĂMÎNTUL

Chiar și simpla frunzărire a QSL-urilor primite de un singur radioamator este suficientă pentru

a evidenția cât este de ușor să chemi „la telefon” Pămîntul.

Iată o carte poștală a cărei ilustrație (un vas înghițit de ghețuri) evocă temerare explorări în Nordul îndepărtat, naufragii, intervenții fortuite dar salvatoare ale unor radioamatori aflați la mii de kilometri depărtare. Cu litere tipărite stă scris :

UPOL. Către (completat cu cerneală : YO 3 — 2036). Fostul operator al expediției polare din 1937-1938. Acum : RAEM, QRA, Moscova. Erou al Uniunii Sovietice, membru al Clubului central Radio, Ernest Krenkel.

RAEM a fost indicativul vasului „Celiuskin”, zdrobit de ghețuri în Oceanul Arctic în 1934. Eu am fost operatorul șef al vasului. De atunci, RAEM a devenit indicativul meu personal de radioamator. Adresa : Ernest Krenkel, strada Ciaplighin, 1/A, Moscova.

De peste mări și țări sosesc cele mai neobișnuite confirmări de recepție. Un operator din Cambridge, Frank, membru al lui „Cambridge Univer-

bri ai familiei, fiecare cu stația sa : Lloyd Colvin, Iris Colvin și Joy Colvin.

Un învățător belgian din Bois-d'Haine, Ramir Marlière, și S.L. Evatt din Nottingham (de pe meleagurile haiducului Robin Hood, a cărui figură impunătoare și al cărui arc legendar împodobesc cartea poștală) anunță și ei despre buna recepție a apelului general din București — alături de alți radioamatori din Anchorage (Alaska), Banawa Hills (Filipine), insula Ibo (Mozambic), Balboa (Panama), Tongatapu (insula Tonga, la est de Noua Zeelandă) și un grup de amatori belgieni din Antarctica.

O mică lecție de istorie contemporană o furnizează FQ 8 AQ, din Congo. Pe misivă este imprimat cu litere groase : „French Equatorial Africa”. Cu cerneală, în stînga, s-a adăugat un mic „ex”, subliniat : „Ex French Equatorial Africa”.

Dar poate cea mai neobișnuită confirmare a recepției apelului general provine de la „Vocea Singuratică din Tobago”, VP 4 WD, „The

Elevii radioclubului — radioamatorii de mîine.

sity Wireless Society” (cercul de radioamatori al universității), își trimite și el cartea poștală. Aceasta, în afara datelor tehnice, conține silueta decupată ca o „umbră chinezească” a unui profesor îmbrăcat în tradiționala togă academică și... pedalînd de zor pe o bicicletă.

Din R. P. Ungară HA — 1 VB (numele adevărat : Pișta) amintește : „Vinul unghuresc este o comoară care trebuie păstrată sub cheie”, iar pe QSL-ul său apare un grăsun îmbujorat care deschide cu mare mulțumire o pivniță cu vinuri.

W. E. Cruse din statul Washington, S.U.A., face elogiul orașului natal, Seattle. „Minunat situat pe cele șapte dealuri dintre Puget Sound și lacul Washington ; scaldat de ape de un albastru închis, Seattle este străjuit la apus de marea munți Olympic, iar la răsărit de cascade amețitoare. Este poarta maritimă a Alaskăi și sediul Universității Washington, al Universității Seattle și al Colegiului Seattle-Pacific. Climatul ? Un paradis al aerului condiționat”. Și radioamatorul continuă să elogieze virtuțile urbei sale, neuitînd să menționeze trupa de balet a orașului și... luptele cu tauri.

Din Malaya, zona 28, sosește un QSL purtînd în colțuri opuse două indicative : 9M 2 DW, Tan-the father, 9M 2 FX Kamal-the son. Așadar, în aceeași familie, doi „concurenți” : tatăl și fiul.

La americanul Colvin din Alameda, California, care informează că din 1929 pînă în prezent a intrat în contact cu 80.000 de radioamatori, pe aceeași carte poștală figurează trei mem-

Lone Voice on Tobago” : „Salutări de la echipa de filmare a companiei Walt Disney, care turnează «Aventurile lui Robinson Elvețianul» pe insula Tobago în însoritele Indii de vest”.

VULPIL NU SE VÎNEAZĂ ÎN HALAT ȘI PAPUCI

Plimbarea care ne-a dus din București în cordul haiducilor din Nottingham și apoi în Tongatapu nu trebuie să vă facă să credeți că radioamatorismul se reduce la colecționarea de cărți poștale și la simple întâlniri pe Calea Mare a undelor. Ca orice sport, și acesta are desigur laturile lui „pitorești”, dar ele nu-i epuizează întregul conținut.

Extinderea tot mai mare pe care o capătă radioamatorismul, aiurea și în țara noastră, oglindește preocuparea sporită în masele largi pentru tehnică în general, pentru electronică și radio-comunicații în special. În viața de toate zilele mulți din noi întâlnim, chiar la locul de muncă, mașini cu program, sisteme de telecomandă, cele mai variate și mai complexe dispozitive electronice. De aci pînă la a-ți instala în dormitor un emițător-receptor, nu mai este o cale atît de lungă. Unii, fără a avea profesuni tehnice, posedă poate un aparat portativ cu tranzistori. Cum funcționează ? Este greu pînă pui prima întrebare.

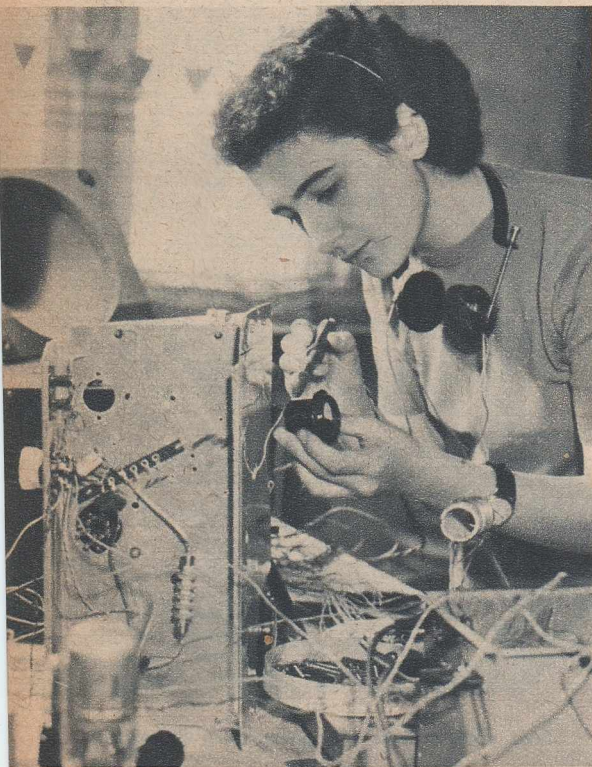
Alteori intervine Maiestatea Sa Întîmplarea. Dacă asistentul medical Emanuel Barcan n-ar fi zăcut pe un pat de spital și, din plictiseală, n-ar

(Continuare în pag. 16)

fi ascultat săptămîni în şir la aparatul său de radio discuțiile purtate de radioamatori în benzile de unde rezervate lor, în ziua de astăzi n-ar fi posesorul atîtor diplome internaționale.

Este un fapt îmbucurător că în țara noastră radioamatorismul interesează cercuri din ce în ce mai largi. Azi avem circa 850 de stații de emisie-recepție de radioamatori, adică aproape de două ori mai mult ca în 1960. Printre adepții acestui sport se găsesc medici și contabili, ingineri agronomi și graficieni, zețari și actori, muncitori și tehnicieni, pînă și... un autopsier de morgă! Trebuie de asemenea menționată prima stație colectivă de emisie-recepție a unei gospodării agricole colective: „Dr. Petru Groza” din regiunea Crișana. Se adaugă apoi multe alte sute de amatori „de recepție” și de radioamatori constructori de aere și navomodele comandate prin radio.

Toți aceștia, prin contactele stabilite cu confrății lor într-ale undelor de pe mapamond, și mulțumită centralizării — prin intermediul Radioclubului central R.P.R. — a datelor obținute asupra

Aparatul pe care-l construiești singur îți cunoști cel mai bine — pare a spune radioamatoarea Madeleine Dumitrescu.

condițiilor de recepție, contribuie la studierea propagării undelor scurte la distanțe mari. Din noianul de QSL-uri și de observații individuale care, izolat, nu prezintă o valoare prea mare, se pot trage concluzii științifice interesante. De altfel se știe că tocmai radioamatorilor — cărora în zilele de început al radiofoniei li s-au alocat undele scurte, pe atunci puțin cunoscute și, din acest motiv, cam „disprețuite” — le revine un merit însemnat în dezvoltarea tehnicii comunicațiilor la mari distanțe.

În fine, cine știe câte idei ale inovatorilor noștri de pe șantierele de hidroameliorații, din stațiile C.F.R., din rețeaua meteorologică sau din diverse întreprinderi care, pentru diferite scopuri, utilizează ultrascurtele — s-au născut la masa de lucru a radioamatorului.

Nu trebuie uitat nici faptul că radioamatorismul nu este de fel un sport „în halat și papuci”, așa cum poate ați fi înclinați să credeți. Anul trecut, de pildă, multe radiocluburi au deplasat echipe pe vîrfuri de munte, pentru diverse competiții.

Cei de la Cîmpina și-au luat bastonul, rucsacul și... aparatul de emisie-recepție și au pornit-o spre Omu, cei de la Timișoara — pe Semenice, cei de la Baia Mare — spre împrejurimile Oraviței.

Aceasta fără a mai aminti de „vînătorile de vulpi” în care echipele identifică, prin diverse

aparate, locul unde sînt instalate posturile „adversarilor”. Vînătorile acestea, sui-generis — care fac și obiectul unor competiții sportive internaționale — reclamă cunoștințe tehnice, dar și aptitudini de maratonist.

De unde se vede că activitatea de radioamator este mult mai bogată decît pare la prima vedere.

O singură umbră: la noi, cel puțin, prea puține femei practică acest sport. Gurile rele găsesc explicația în faptul că, de regulă, comunicațiile radioamatorilor trebuie să fie telegrafice nu numai la propriu, ci și la figurat. Cîteva cuvinte în cod internațional privind modul de recepție și atît. Or, se pare că radioamatoarele, vorbărește prin definiție, consideră aceste condiții cam prea restrictive...

SONATA LUNII... ÎN MORSE

Forfotă, efervescentă în fiecare marți după-amiază la Radioclubul central R.P.R. de pe str. Dr. Staicovici 44. Zi de cursuri pentru tineret, zi de întîlnire între radioamatorii din Capitală, zi de luat și de predat QSL-uri.

Confirmările primite de la mii de kilometri depărtare se află la mare preț, iar pe fericitul posesor toți îl privesc cu invidie. La acești tineri entuziaști o „Insulă a Paștelui” (adică o confirmare de recepție de acolo) reprezintă echivalentul unui timbru „cu eroare” pentru un colecționar.

Surprindem crîmpeie de conversație (formulă elegantă pentru a spune că tragem cu urechea).

...Vrei să lucrezi, atunci trebuie să tragi tare. Ca la o cursă de fond. Eu am lucrat la un concurs 42 de ore din 48...

...Auzi scuză! Furtună! Și asta-i motiv pentru ca să manipulezi prost?...

...Nu, nu era telefonie. Era gargară în telefonie...

În grupuri formate ad-hoc se schimbă impresii, se vîntură idei constructive, se elogiază sau se ponegrec diverse scheme tehnice. Ba poate, uneori, se spun și cîteva snoave radiovînătorești, pentru edificarea neinițiaților.

Dar cine vrea să-l cunoască pe radioamator în toată splendoarea lui trebuie să-l însoțească la el acasă. Să-i studieze, cu competență reală sau simulată, aparatul de construcție originală și să-i frunzărească „arhiva”: QSL-uri de pe toate continentele, insulele și insulițele lumii, de pe vase și de pe avioane (pe cînd din Lună?). Vizitatorul îi va admira desigur și diplomele de pe pereți. Aceasta de pildă:

Clasa novicilor.

Diplomă de radioamator acordată d-lui...

Certificat oferit de Wo IUB în speranța că radiocomunicațiile între amatori îi vor ajuta pe oamenii din toate țările să trăiască în pace și înțelegerere.

Nu e rău spus...

Radioamatorul își vorbește apoi despre „croc-dili” — așii, colegii de club cu el — care au stabilit contacte simultane cu stații de la Polul Sud și de la Polul Nord. Despre complicate negocieri cu un amator dintr-un port din Marea Caraibelor care informează despre „rarități radiotelegrafice” din regiunea lui, în schimbul unor informații corespunzătoare privind partea noastră a Europei: cînd, pe ce lungime de undă și cu ce indicativ emite cutare post „rar”. Vorba cîntecului: „Spune-mi unde, cînd și cum?”

Îți va povesti de asemenea despre „prietenul ceh”.

— Care prieten? L-ai mai cunoscut?

— Desigur, „din aer” toți sîntem prieteni.

Sau îți va relata despre convorbirea cu un radioamator vest-german atît de volubil, încît „am sculat nevasta din somn ca să mă ajute la traducere”, precum și despre discuția nocturnă cu o lenjereasă din Grenoble, și ea radioamatoare. (Noi n-am întregat, dar am înțeles că pentru această discuție nu s-a mai făcut apel la soție.)

Astfel se desfășoară discuțiile în eter între membrii vastei familii a radioamatorilor. Se înnoadă prietenii, se schimbă impresii despre meritele oscilatoarelor tranzitron cu cuplaj electronic sau despre reflexele lunii în valurile oceanului.

Apel general! Apel general! Apel general!

Cine va răspunde?

Lionel NIȚESCU

Fotografii de S. STEINER

După a valoroasă monografie despre G. Topîrcău și alte studii de istorie literară închinată lui I. Slavici, Duiliu Zamfirescu, G. Coșbuc etc., Al. Săndulescu ne-a oferit recent o amplă și temeinică exegeză monografică asupra lui Delavrancea. Competența și seriozitatea științifică cu care Al. Săndulescu ne-a obișnuit sînt evidente și în noua sa lucrare. Parcurgînd cu minuțiozitate un vast material bibliografic, începînd cu opera literară a lui Delavrancea, continuînd cu uriașa sa activitate publicistică, apoi cu ziarele și revistele vremii, cu măturile contemporanilor și documentele din arhive, autorul monografiei a izbutit pe deplin să reconstituie pînă la detaliu viața celui ce a scris „Apus de soare”, a relevat cu obiectivitate evoluția ideologico-estetică a operei pe care Delavrancea a transmis-o posterității, a analizat cu discernămint critic rolul scriitorului în mișcarea politică a epocii în care a trăit. Monografia, recent apărută la Editura pentru Literatură, constituie astfel o remarcabilă sinteză istorico-literară asupra lui Delavrancea, realizată la un superior nivel științific.

Evitînd urmărirea mecanică a evoluției scrisului lui Delavrancea și delimitările rigide, Al. Săndulescu a fost în măsură să dea o imagine varlată și completă asupra marelui nostru clasic, supunînd unei discuții rigurose științifice, în jurul unei idei centrale, în capitole cu configurație proprie, aspectele și problemele esențiale ale operei și activității lui Delavrancea. De pildă, într-un capitol a parte e relevată preocuparea constantă a scriitorului pentru folclorul și înrîurirea exercitată de creația populară asupra operei sale. Într-un alt capitol sînt analizate opiniile estetice formulate de Delavrancea în decursul activității sale. Alte capitole sînt închinată scrierilor în proză ale lui Delavrancea, scrierilor dramatice și articolelor politice. Delimitînd în mod critic unele confuzii ideologico-estetice ale scriitorului, ca și unele alunecări spre naturalism, autorul monografiei sesizează cu justete și demonstrează în mod convingător că opera lui Delavrancea are un caracter dominant realist, că e străbătută de idei și sentimente majore, de un cald patriotism, de atitudine înalțate, pline de umanitate. De asemenea, Al. Săndulescu subliniază distinct trăsătura originală a operei lui Delavrancea atît în cadrul literaturii romîne cît și în cel al literaturii universale. Merită menționat deosebi capitolul în care evidențiază viziunea profund originală, personală, a lui Delavrancea, în zugrăvirea avarului („Hagi Tudose”) în raport cu modul în care acest tip a fost zugrăvit în literatura universală.

Monografia lui Al. Săndulescu se distinge prin justetea și finețea analizei, prin claritatea și nuanțarea expunerii, printr-o bogată și temeinică informație documentară, istorico-literară.

Teodor VÎRGOLICI

■ Au existat doi „Napoleoni“? ■ Cine era în realitate omul care a murit pe insula Sfânta Elena?
 ■ Un personaj misterios împușcat la poarta palatului Schönbrunn din Viena ■ Încă o legendă adăugată la numeroasele fabulații pe care Europa le-a lesut în jurul fascinantei personalități a „micului corsican“

Bonaparte inspiră încă legende...

Napoleon. Azi, un nume la auzul căruia mai tremură doar unii elevi de liceu, în ajunul tezelor de istorie. Cîndva, același nume isca flori reci tuturor regiilor Europei. În același timp, cuvîntul Napoleon însuși era la luptă puzderile de armate pe care ilustrul comandant le făcea să mărșăluie pe toate drumurile continentului. Născut la Ajaccio (Corsica), în familia modestului notar Bonaparte, Napoleon n-avea — aparent — nimic care să prevadă fantastica lui ascensiune. Un omuleț sărac și timid, despre care se spunea că nu manifestă nici un talent. La un concurs literar organizat de Academia din Lyon a eșuat lamentabil: al 15-lea din 16 concurenți. Cel mai mare conducător francez de oști, împăratul Franței, n-a știut niciodată să scrie corect ortografia în limba franceză, pe care de altfel a vorbit-o pînă la moarte cu un puternic accent italian. Și, totuși... Geniul lui Napoleon a zdrobit toate opreliștile unei sorți potrivnice.

„În douăzeci de ani a purtat mai multe războaie și a dobîndit mai multe victorii, a parcurs mai multe leghe și a cucerit mai mulți kilometri patrii, a înfăptuit mai multe reforme și — în general — a răscolit Europa mai profund decît orice alt cuceritor“, scrie Hendrik van Loon.

De bună seamă chiar acest istoric burghez nu e departe de adevăr atunci cînd, căutînd „secretul“ marilor biruințe napoleoniene și pe cel al zguduitorilor lui înfrîngerii ulterioare, notează: „De la 1789 pînă la 1804 Napoleon a fost un reprezentant al revoluției franceze... a invins deoarece el și soldații săi erau mesagerii noului crez al Libertății, Fraternității, Egalității. A fost vrăjmașul regiilor în timp ce era prietenul popoarelor. Dar în 1804 Napoleon s-a numit singur împărat... Fostul conducător revoluționar s-a transformat într-o nefericită imitație de monarh de tip habsburgic... A încetat de a mai fi apărătorul oprimaților, devenind șef de opresori... Atunci Anglia începu să ia în considerație posibilitatea de a prelua conducerea vastului simțămînt de ură care transforma pe atîția oameni în vrăjmași ai împăratului...“

Finalul se cunoaște. După înfrîngerea — ultima! — de la Waterloo, Napoleon abdică pentru a doua oară și — exact la o sută de zile de la evadarea sa de pe insula Elba — fugea spre coasta de apus a Franței. Nutrea intenția de a pleca în America. În 1803 cedase ținerii republicii americane colonia franceză Louisiana, care era în pericol să cadă în mîna armatelor engleze. „Americani — spunea Napoleon — îmi vor fi recunoscători; îmi vor da un pic de pămînt și o casuță

pentru a-mi petrece ultimii ani ai vieții în tihnă“. Dar coastele franceze erau pázite cu strășnicie de flota engleză. Să fugă înapoi, pe pămîntul Europei? Napoleon nici nu putea concepe acest gînd. Dinspre răsărit veneau trupele Prusiei cu ordinul expres de a-l găsi pe „țiran“ și a-l împușca pe loc. În cele din urmă, între Prusia și Anglia, alege captivitatea engleză. O scrisoare din Rochefort porni spre Londra. Prin ea, Napoleon, „fost împărat al Franței“, înșușea pe altăta sa regală prințul regent al Angliei că se pune la dispoziția dușmanilor săi și cere — ca Temistocle — azil în căminul lor. La 15 iulie, biruitorul de la Iena și Wagram, de la Austerlitz și Friedland... urca pe bordul vasului „Bellerophon“ și preda spada amiralului Hotham. La Plymouth, prizonierul era transferat pe „Northumberland“, care îl transportă spre insula Sfînta Elena. Șase ani a petrecut Napoleon acolo, în mica fermă Longwood, ascultînd suieratul sinistru al vîntului și mugețul oceanului, care păreau că închid tot amarul și vaietul văduvelor și orfanilor Europei. Șase ani de evocare a trecutului — mai ales cel revoluționar, rar de tot cel im-

perial — de vise, de dor îndreptat spre Schönbrunn, unde fiul său, ducele de Reichstadt, „Vulturășul“, trăia ca rudă săracă a verilor lui habsburgi. În noaptea agoniei și-a purtat pentru ultima dată soldații la victorie. Murbund, a mai avut putere să-i ordone marelui Ney încă un atac...

Relatarea de mai sus e desprinsă din bogata literatură memorialistică pe care a inspirat-o figura singulară a lui Napoleon. Desigur, alături de adevărul istoric, legenda joacă și aici un rol însemnat. Oricum, faptic, lucrurile par definitiv stabilite. Definitiv? Din timp în timp apar noi „vești“ senzaționale, noi descoperiri, care repun în discuție înseși faptele.

De curînd publicația vieneză „Oesterreich Illustrierte“ a pus în circulație o nouă versiune în legătură cu „adevărul“ sfîrșitului lui Napoleon. Revista citează pe istoricul francez Paul Gazobon care, pe bază de noi documente, a ajuns la concluzia că Napoleon Bonaparte n-ar fi pus niciodată piciorul pe insula Sfînta Elena. Descoperirea ridică mari întrebări: dacă istoricul francez are dreptate, atunci cine a murit pe insula Sfînta Elena? Și — mai ales — cul aparțin osemintele transferate la Domul Invalizilor, pe malul Senei, în mormîntul străjuit zi și noapte de ostași Franței? În sfîrșit, o ultimă întrebare: dacă Napoleon n-a murit la ferma din insula pierdută între valurile Atlanticului, atunci unde a murit? Istoricul francez crede a ști răspunsurile la toate aceste întrebări.

În 1840, arată el, au apărut în Belgia, la Liège, memoriile unui oarecare Ledru, fost agent secret atașat un timp pe lângă împăratul Franței. Agentul relatează că, la un moment dat, Fouché, mai marele poliției franceze, i-a dat misiunea de a descoperi o „dublură“ pentru Napoleon în scopul de a înlocui pe împărat cu prilejul unor apariții primejdioase în public. Ledru povestește mai departe cum a descoperit după multe cercetări un soldat care semăna atît de bine cu împăratul, încît camarazii îl porecliseră „micul caporal“. Soldatul se chema François Eugène Robaud și se născuse la 1781 în satul Balcicourt de lângă Verdun. Trecut prin examenul sever al lui Fouché, soldatul a devenit „alter-ego“-ul împăratului.

„Pînă în 1816 — adaugă Ledru — n-am mai auzit nimic de acest Robaud. Dar în acel an, la primăria din Balcicourt s-a anunțat dispariția fostului soldat. Poliția regelui Ludovic al XVIII-lea s-a alarmat teribil. Nici o cercetare n-a putut însă lămuri misterul. Ledru a continuat pe cont propriu ancheta, pornind de la unele bănuțeli care-l duceau cu

gîndul spre insula Sfînta Elena... O englezoaică, Miss Maud Richie, care-l cunoscuse la Paris pe Napoleon și care se duse pe insulă să-l revadă în captivitate, a declarat că nu l-a mai recunoscut. Un alt element notat în memoriile lui Ledru e acela că, după moartea prizonierului de pe insulă, la spălarea cadavrului s-au constatat pe tot corpul cicatrice vechi ale unor răni foarte grave. Ori, Napoleon n-a fost rănit grav decît o dată și anume la picior. Ancheta l-a condus pe fostul agent și la Verona, în Italia, unde un bițutier — Petrucci — ar fi găzduit o persoană ce „semăna leit“ cu fostul împărat. Petrucci adaugă o poveste plină de mistere. Ciudatul chiriș l-ar fi părăsit lăsîndu-i o scrisoare pe care se menționa: „Dacă nu revin în trei luni, transmiteți acest plic regelui Franței“. Presupusul Napoleon n-a mai venit și Petrucci a expediat scrisoarea. La scurt timp după aceea el a primit vizita unui domn care i-a declarat că vine de la Paris și i-a înmînat o importantă sumă de bani care să-l convingă a-i urma sfatul: acela de a uita cu desăvîrșire întreaga întâmplare.

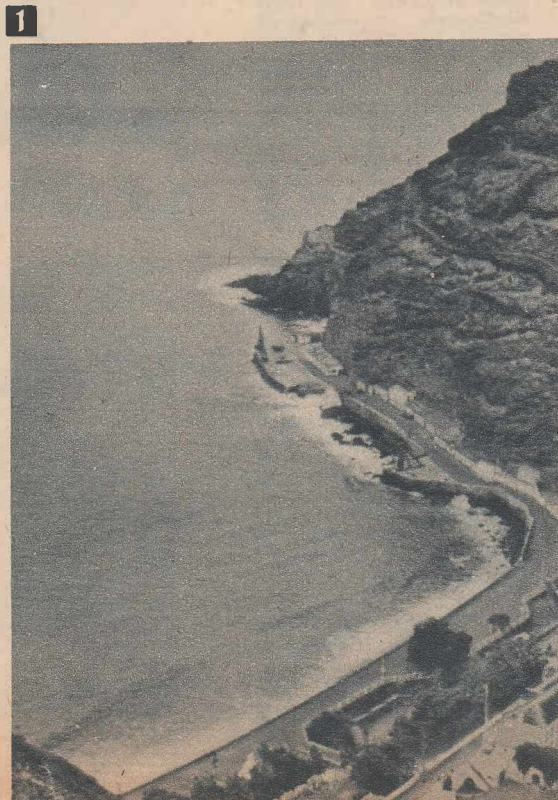
Paul Gazobon coroborează aceste elemente desprinse din memoriile lui Ledru, cu niște documente descoperite la Viena și care vorbesc de sfîrșitul unui personaj care a încercat să pătrundă în palatul Schönbrunn. Un proces verbal semnat de procurorul Karl Friedrich Arnstein consemnează: „Ieri, profînd de întinericul nopții, un necunoscut a încercat să pătrundă în parcul imperial. Sentințele l-au surprins și l-au împușcat mortal. Ultimele sale cuvinte au fost: «Ducele de Reichstadt — rege — flu...»“

Necunoscutul nu avea asupra sa nici un act. Fapt este că ambasada Franței s-a grăbit să ridice cadavrul, iar autoritățile austriece n-au fost mai puțin grăbite să aștearnă cea mai deplină tăcere asupra întregii afaceri.

Să fi fost Napoleon omul care, plecat din Verona, a venit să-și vadă o dată nefericitul fiu înainte de moarte? Istoricul francez sugerează această explicație romantică, legend-o de presupunerea prezenței unui simplu soldat pe insula pázită cu strășnicie de o întreagă flotă engleză...

Că în toată această succesiune de fapte (ele înseși discutabile) intră și o mare doză de fantezie, nu încapă îndoială. Ceea ce rămîne însă cert e că figura lui Napoleon continuă să furnizeze și azi, la aproape 150 de ani de la moartea marelui bărbat, legende, controverse și... subiecte de senzație.

I.S.

1 Pămînt sumbru, bătut fără conținere de valurile Atlanticului, aceasta este insula Sf. Elena.

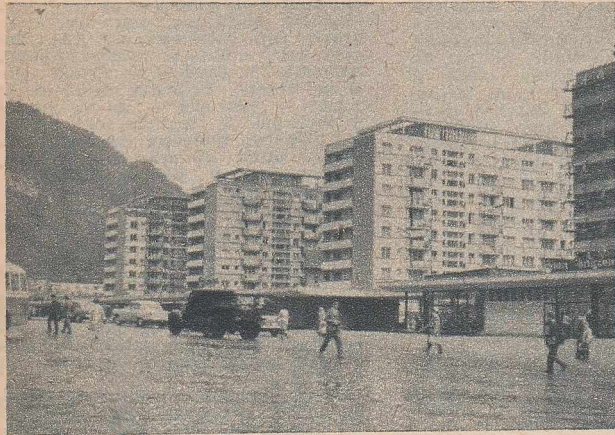
2 Mormîntul în care se presupune că au stat îngropate timp de 19 ani (1821-1840), rămășițele pămîntești ale „cuiva“. Cine? Napoleon Bonaparte sau simplul soldat Robaud? Cel din fotografie sînt prizonierii luai de englezi în timpul războiului anglo-bur și deportați pe insula Sf. Elena.

Citesc „Flacăra” de mulți ani și, în general, mă interesează foarte mult toate rubricile revistei. Una din aceste rubrici, „Dialog cu cititorii” o socotesc o mică enciclopedie — aceasta datorită răspunsurilor științifice ce se dau de către specialiști la cele mai diferite întrebări. Nu s-ar putea oare ca acestei rubrici să i se acorde mai mult spațiu?

Victoria STĂNESCU
contabilă la G. A. C. „Voința”
com. Davidești, raionul Pitești

PIATRA NEAMȚ, 1964

Vizitatorii orașului Piatra Neamț au o surpriză: pitoreasca așezare de la poalele Cozlei se află într-o radicală transformare. În curs de un an și jumătate, rot centrul orașului, pe o suprafață de mai multe hectare, a fost demolat, clădirile (vechi și insalubre) dispărând complet. În locul lor se înalță și continuă să se înalțe zeci de construcții moderne. De asemenea, s-au deschis străzi și piețe noi. Nimic nu mai seamănă cu centrul de altădată al orașului. De la începutul anului și pînă la 1 iulie, în noile blocuri s-au și instalat aproape 600 de familii, iar magazine moderne au ocupat un spațiu de 1.684 m p în parterul clădirilor.

Piatra Neamț fiind și un important centru turistic, cazarea oaspeților estivali sau turiștilor în trecere constituie de mulți ani o problemă — cele câteva hoteluri mici și vechi neputînd face față aflului de vizitatori. De aceea s-a trecut la construcția unui mare hotel turistic. Hotelul va avea 12 etaje, cu o capacitate de 250 locuri, un magazin, restaurante, garaje.

Fotografia pe care v-o trimitem redă aspectul modern al unei porțiuni din oraș. Pentru edificarea celor care cunosc Piatra Neamț adăugăm că aci era piața centrală a orașului.

Victor BARBU
Piatra Neamț

VENUS DIN MILO

„Aș dori unele amănunte în legătură cu capodopera statuară denumită Venus din Milo”.

Cristina MOISE
București

Răspunde AMELIA PAVEL
critic de artă.

Statuia Venerei, descoperită în 1820 la Milo (insulă din ar-

hipelagul Cicladelor situat în Marea Cretei), este cea mai celebră dintre sculpturile grecești reprezentînd-o pe zeita dragostei. Venus (Afrodita) era o zeiță de origine orientală al cărei cult grecii îl preluseră încă din cele mai vechi timpuri. Afrodita Uranică intruchipa zeita cerului, a artelor, a armoniei universale. Ei îi era închinată steaua dimineții luceafărul care îi poartă și numele (Venus). Paralel cu ea era venerată și o Afrodită Pandemos divinitate a dragostei truștești, a frumuseții și a familiei. Reprezentarea zeiței a atras de timpuriu pe sculptorii greci. Tipurile primitive de statui arată o Afrodită în întregime nuda, cu forme grosolane, avînd pe buze un suris istet, dacă nu chiar răutăcios. Mai târziu Afrodita este reprezentată îmbrăcată în cunoscutul peplum antic, în diferite poziții, ținînd în mînă un măr, ori lingă fiul ei Eros (Amor) sau ieșind din valurile mării care i-au dat naștere (Venus Anadyomene). Treptat, chipul Afroditei devine senin, expresia nobilă, ca în mai toate statuile grecești. Așa este chipul Afroditei sculptat de Phidias pe friza Parthenonului. Scopas este autorul unei Afrodite oglindindu-se într-un scut pe care-l ține în mînă. În epoca alexandrină sculpturile reprezentînd-o pe zeită încep să piardă din măiestrie: Afrodita este acum reprezentată la baie sau în timp ce și aranjează coafura ori îmbrăcămintea. Venus din Milo aparține probabil unui contemporan al lui Scopos și seamănă

foarte mult cu Venera acestuia. Statuia este incompletă: ambele brațe îi lipsesc de la umăr. S-au făcut diferite încercări de reconstituire a poziției brațelor Venerei, dar nici una n-a fost socotită mulțumitoare.

Celebritatea statuii, care se află la Muzeul Louvre din Paris, se datorește în primul rînd faptului că este unul dintre cele mai caracteristice exemple de artă grecească. Frumusețea Venerei din Milo este una idealizată, proporțiile trupului sînt matematice, expresia feței zeiței — senină și veșnic surizătoare. Nu e reprezentată Afrodita Pandemos, zeita plăcerii, ci Afrodita Uranică, zeita armoniei. Dar frumusețea ideală a Venerei din Milo este străbătută de fiorul și căldura vieții. Marele sculptor francez Rodin exclamă plin de admirație: „Este un egal al lui Prometeu cel care a știut să răpească naturii focul vieții pe care îl adorăm în Venus din Milo”.

Celebra statuie se află în momentul de față la Tokio, unde va rămîne în timpul Olimpiadei care se va desfășura în capitala Japoniei.

CEVA DESPRE PLANETE

„Cine a descoperit prima dată planetele?”

Gh. BĂDESCU
Niculițel, reg. Dobrogea

Răspunde CORNELIA ORITESCĂ, candidată în științe fizico-matematice, de la Observatorul astronomic al Academiei R. P. Romîne.

Este foarte greu de spus cine a descoperit primele planete mari ale sistemului solar (este vorba despre Mercur, Venus, Marte, Jupiter, Saturn care se pot vedea cu ochiul liber). Probabil primii observatori ai cerului și-au dat seama de mersul lor deosebit față de cel al stelelor. În antichitate este sigur că se cunoșteau numele planetelor — denumirile respective provenind din limba greacă. Însă abia în secolul al XV-lea, prin teoria lui Copernic, se stabilește că planetele sînt sateliți ai Soarelui.

Unele dintre planetele sistemului solar au fost descoperite însă mai recent. Astfel, Uranus a fost descoperită în 1781 de W. Herschell; planeta Neptun — la 23 septembrie 1846 de Galle în urma calculului lui Le Verrier, iar Pluton a fost descoperită abia la 21 ianuarie 1930.

SUPERPRODUCTIILE...

În ce privește ancheta dv. despre superproductiile cinematografice, în general sînt de acord cu concluziile la care a ajuns redacția. Cred că ar fi binevenit un film despre Ștefan cel Mare. De asemenea socot că și o reluare a tematicii primului film artistic românesc, războiul independenței, ar interesa pe toți iubitorii celei de-a șaptea arte din țara noastră. M-ar interesa și o ecranizare după romanul „Ivanhoe” de Walter Scott.

Constantin STURZU
Iași, str. Râmpol 11

N.R. Propunerile corespondentului nostru de a se realiza filmul despre Ștefan cel Mare și

despre războiul independenței sînt interesante. În ce privește ecranizarea romanului „Ivanhoe” de Walter Scott, s-au realizat pînă acum mai multe versiuni.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespundeze: Dinu Stancu, inginer, Craiova, Calea București, bloc E-2, sc. 2, ap. 4: ilustrate; Bauer Zoltan, bibliotecar, com. Ineu, reg. Crișana: cinema, ilustrate; Eugenia Ionescu, bobinătoare, Craiova, str. Jiului 80: ilustrate; Viorela Tripa, elevă, Lugoj, str. Mărășești 26: ilustrate; Sabina Aurelia Voicu, elevă, com. Țința, str. Dimbu 10, ra. Cîmpina: cinema, teatru, ilustrate; Victoria Botea, elevă, Techirghiol, str. M. Eminescu 33: literatură, cinema, ilustrate; Nelu Trică, lăcătuș și Nicolae Negreanu, laminorist, Hunedoara, bloc turn 3, ap. 31, et. 3: teme diverse; Doina Stancu, funcționară, Tecuci, str. Prelungirea Bogdan 9: ilustrate; Const. Iordache, electrician, Hunedoara, O. T. cabana 67/2: teme diverse; Zuggo Erzebet, studentă, Egervar II, Kerület Jozsef Atila — utca 101, Zola meze, R. P. Ungară: istoria artelor, literatură, filatelie (în ungară și rusă); Urszula Gallos, Ruda S1 10 Wirek, ul. Stepa 4, woj.

Katowice, R. P. Polonă: ilustrate, filatelie, cinema (în polonă, rusă, franceză, engleză); Elzbieta Katowska, Gdansk 9, ul. Uroczna 1/3, R. P. Polonă: teme diverse; Augustin Bucur, învățător, școala de 8 ani, com. Odăile, rn. Cislău, reg. Ploiești: muzică, ilustrate; Florin Gelu Deac, student, Inst. pedagogic Iași: ilustrate; Boacă Maria, muncitoare, Fabrica de mobilă Sălătruc, rn. Moinesti, reg. Bacău: teme diverse; Florența Pleșca, elevă, Iași, str. Sărării 17: literatură, muzică, ilustrate; Marcela Timofte, elevă, Iași, str. Codrescu 9, bloc C. 3, et. 4, ap. 20: teme diverse, ilustrate; Doinița Năstase, elevă, Buzău, bd. Bălcescu 50: cinema, ilustrate; Doina Munteanu, elevă, Pașcani, str. Abator 19: ilustrate; Zeno Mamut, tehnician, Reșița, str. Grozăvescu 20: ilustrate; Ionel Penne, muncitor, București, str. 7 Noiembrie 13, rn. 1 Mai: cinema, sport, ilustrate; Dumitru Ciobanu, electrician, Hunedoara, bloc turn 4, ap. 3: teme diverse; Mariana Stroe, elevă, Buzău, str. Eliade Rădulescu 46: ilustrate; Luiza Gurgau, elevă, Curtici, str. Grănicerilor 16, rn. Arad: ilustrate; Nicu Negoescu, magazioner, Spitalul unificat, Cîmpulung-Muscel, str. Dr. Costea 3: ilustrate; Ion Moritz, electrician, bloc 3, ap. 9, Deta, reg. Banat: filatelie, ilustrate; Marinela Sandu, elevă, Rm. Vilcea, str. Nic. Iepure 21: ilustrate.

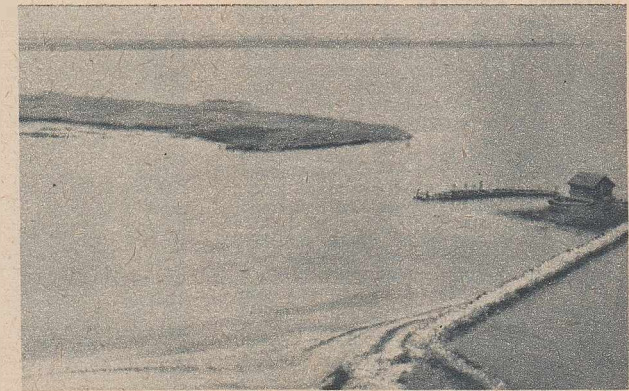
DE LA CORESPONDENȚI

În zori pe munte. (Bantha Arpad, Lefi, rn. Tg. Secuieșe)

Prieteni... (Al. Ștefanescu, Oneghi)

La Portița, unde lacul Razelm se întîlnște cu marea. (M. Florian, București)

MATURITATE

I cititorii

„FERESTRE
SPRE ADÎNCUL
PĂMÎNTULUI”

„Am citit cu mult interes articolul intitulat „Ferestre spre adîncul pămîntului”, apărut în nr. 25/1964. Materialul este bine documentat din punct de vedere științific și ajută astfel pe cei

care smulg pămîntului bogățiile ascunse în adîncuri”.

Ing. petrolist Ion BRENCIU
Ploiești
„Am găsit foarte interesant articolul „Ferestre spre adîncul pămîntului”. Dorim să se mai publice în „Flacăra” articole de acest fel”.

Constantin STURZU — Iași
Marileca GIURGIA — Galați

POȘTA NOASTRĂ

MIHAI CHEŢAN, București. Propunerile pe care le-ați făcut sînt foarte interesante. Ca să le dăm urmare nu ne-ar ajunge însă nici măcar un număr întreg de revistă. Așa că le vom trata succesiv prin articole ce vor apare în aceste pagini, ca și în rubricile noastre „Cadran internațional” (în pag. 8 a numărului de față, de pildă, publicăm un material privitor la neînțelegerile dintre canadienii de origine franceză și cei de origine engleză cu privire în special la noul drapel al țării) și „Un punct pe hartă”. Deocamdată răspundem la cîteva întrebări.

Stefan Zweig într-adevăr s-a sinucis, împreună cu soția sa. Refugiat din Germania hitleristă, el s-a stabilit în Brazilia. Pierzînd contactul cu prietenii săi și cu mișcarea progresistă mondială, demoralizat de succesele militare vremelnice ale fascismului la începutul războiului, Zweig, în vîrstă de 60 de ani, și-a pus capăt zilelor, în 1942, în Brazilia. În ce-l privește însă pe Edgar Allan Poe, ați fost greșit informat: el nu s-a sinucis, ci, bolnav de delirium tremens, a fost găsit mort într-o dimineață, la poarta unei taverni din Baltimore (S.U.A.). Era în anul 1849, cînd poetul avea 40 de ani.

Despre Alfred Nobel și premiul ce-i poartă numele am scris tot la această rubrică, acum două săptămîni (nr. 26).

EUGEN BONCEA, Turda. E necesar să fiți membru al unui club sportiv și, sub auspiciile și cu sprijinul acestuia, veți putea întreprinde frumoasa expediție pe care o proiectați.

FILIP VULPANOVICI, Stana, u. Huedin. 1) Nu ne indicați ce se statuează anume vă referiți. Pentru că, e cazul să spunem, aproape că nu există muzeu mai important în Europa în care să nu aflăm statui sau grupuri statuare avînd ca temă legendele privitoare la isprăvile lui Hercule. Acest erau al mitologiei grecești a servit ca sursă de inspirație pentru zeci de lucrări plastice, atît în anticîitate cît și în timpurile moderne (dintre autorii acesteia din urmă epoci menționăm pe Bandinelli, Canova, Bosio, Desjardins ș.a.).

2) Nu avem cum să verificăm dacă atletul antic Milon din Cretone era într-adevăr „cel mai puternic om din lume”. Cert este însă că el a fost înconunat — conform scrierilor antice grecești — de mai bine de 30 de ori cu cununa cîștigătorilor la jocurile olimpice. Dar nu uitați că Grecia antică însemna „toată lumea” doar pentru locuitorii ei; imensele teritorii ale altor continente și chiar cea mai mare parte a Europei le erau total sau quasi-necunoscute grecilor, așa că aprecierile lor despre omul cel mai puternic „din lume” aveau un caracter destul de relativ. În ce privește zilele noastre, nu avem alt mijloc de a decreta pe un om ca cel mai puternic din lume, decît clasamentele sportive oficial o-mologate. Dacă le admitem pe acestea, atunci un asemenea titlu i s-ar putea decerna sovieticului Leonid Jabotinski, campion

mondial la haltere, care a ridicat 560 kg (la o altă a cele 3 stluri, bineînțeles!).

DOINA ZIMNICEANU, Pitești. 1) Pe talentatul artist de cinema Viaceslav Tihonov l-ați văzut, desigur, în mai multe filme. Iată principalele, în care a deținut și roluri importante: „S-a întîmplat la Penkov”, „O întîmplare extraordinară”, „Micomantul Panin”, „Portul fără apă”, „Stele de mai”, „Casa de la răscruce”, „Două vieți” și „Tragedia optimistă”. Viitorul film în care îl vom vedea este noua ecranizare, pentru ecran panoramic, care se realizează în regiia lui Serghei Bondarciuk, după celebrul roman „Război și Pace” de Lev Tolstoi. În acest film, Tihonov deține rolul lui Andrei Bolkonski. 2) Cu privire la Petula Clark nu aveți dreptate: ea este englezoaică, așa cum am scris noi — și nu francozoaică. E stabilită de 6 ani în Franța, de aceea cîntă atît de des la posturile de radio franceze (vedeți și nota pe care am publicat-o la rubrica „Agenda” din nr. 23 din 6 iunie a.c.). 3) Criminalul de război Adolf Eichmann a fost judecat și condamnat la moarte prin spînzurătoare, în Israel. Sentința a fost adusă la îndeplinire, iar după incinerarea cadavrului, cenușa a fost aruncată în mare.

VASILE CORNEA, Timișoara. 1) Ne-am adresat Ministerului Învățămîntului și ni s-a răspuns că, dacă un absolvent al școlii tehnice sau profesionale nu și-a luat examenul de diplomă, nu e obligat să restituie bursa primită, deoarece în angajamentul încheiat nu există o asemenea clauză. Examen de maistru nu pot da, conform Hotărîrii 1434/1956, decît absolvenții școlilor de muncitori calificați care au îndeplinit stagiul de producție prevăzut. 2) Stațiuni balneare în care se tratează reumatismul sînt numeroase în țara noastră. Iată cîteva dintre ele: Eforie, Techirghiol, Amara, Vatra Dornei, Sovata, Băile Herculane, Victoria-9 Mai ș.a. Dar numai medicul poate indica cea mai potrivită dintre acestea, în raport cu particularitățile bolii și starea generală a bolnavului. 3) Nu avem cunoștință. Interesați-vă mai bine chiar la Timișoara. 4) Același răspuns ca la întrebarea 1. 5) Tehnica noastră nu și propune, în etapa actuală, să rezolve această problemă. Eforturile inginerilor și tehnicienilor noștri sînt îndreptate, în momentul de față, spre îndeplinirea sarcinilor legate de uriașa noastră operă de construcție socialistă.

V. SILVIAN

Nicolau Dorn, Pitești; Aurica Ghiță, Baia-Mare; Ecaterina Dubroca, Sîntana; Gh. Popovici, Făgăraș; Ioan Costin, Satu-Mare; Eugenia Rădulescu, Brașov; C. Budrișă, București; Moise Iosif, Reșița; Vladimir Gain, Arad; Emilia Zamfirescu, Timișoara; Const. Negru, Timișoara; Ioan Serghievici Kôpitanu, Periam; Marius Stoian, Timișoara — răspunsul la scrisorile dv. îl veți primi prin poștă.

Tîrziu noaptea, cînd cocoșii anticipează revărsatul zorilor, mă înapoiam de la niște prieteni. Ne simțeam cu toții bine și ademeniți de cîte o glumă, de voce bună și de muzică, n-am băgat de seamă că timpul trece...

Șoseaua era pustie. Prin frunzișul des al copacilor se prelingea pe trotoare lumina alb-albăstrie a becurilor de pe stîlpii acoperiți pînă la vîrf cu iederă. În unele locuri beznă te făcea să ocolești petele de întuneric ca pe niște presupuse bălți.

Însoțită de doi prieteni — un inginer și o pictoriță — mergeam repede, parcă voiam să recuperăm un timp pierdut, deși în starea de voioșie în care eram, timpul fusese desigur cîștigat.

Grăbindu-ne așa, am ajuns din urmă un grup de fete și băieți. Mergeau doi cîte doi. În răcoarea dimineții, brațele slabe de adolescenți, în cămăși cu mînci scurte, cuprindeau umerii friguroși ai fetelor și, ca să le scutească de poveri, cei trei băieți legănau în mîna liberă cîte o geantă de fată.

— Uite la ei, la ora asta la șosea!... Derbedei! — spune inginerul, făcînd un gest de reproș.

— Îndrăgostiți — caută pictorița să-l îmblînzească cu un zîmbet timid.

„Derbedei îndrăgostiți”, mi-a venit în gînd și m-am uitat mai bine la ei. Niște copii. Îndrăgostiți? S-ar putea. Derbedei? Aș. Numai pentru că ora era într-adevăr cam tîrzie și ei mergeau fără grabă, cu liniștea celor care n-au de dat socoteală nimănui.

Mi-am potrivit cîteva clipe pasul cu al lor, ca să-i pot vedea mai bine. Erau tineri și drăguți.

O Margaretă Pîslaru, mai scundă și cu părul răvășit pe obraz, un Horia Căciulescu slab, negricios, mic și guraliv, o Tatiană Samoiloa brună cu fața deschisă, un Belmondo mai puțin agresiv, un Bibanu-mușchetar și o fată, o fată oarecare. Parcă erau adunați pentru film.

— De unde veniți la ora asta? — i-am întrebat în treacut.

— De la restaurant „Bordei” — mi-au răspuns, continuîndu-și nestingheriți drumul doi cîte doi.

— Așa tîrziu? — m-am auzit mustrîndu-i jumătate-n glumă, jumătate-n serios.

— Ei, astăzi e o zi mare pentru noi... am luat maturitatea și am sărbătorit evenimentul...

— Și ați luat toți examenul?

— Toți...

— Atunci e de înțeles — i-am aprobat, ca și cum mi-ar fi cerut careva învoirea... Unde ați dat examenul?

Cuviincios, ca un elev care răspunde profesoarei, mușchetarul s-a apropiat, cu geanta fetei în mîină, să-mi dea lămuriri. Îi făcea plăcere să vorbească despre examenul lor. Mai existau oare și alte probleme pe lume decît examenul de maturitate?

— La liceul Lazăr. Sîntem de la cursul seral. Ziua lucrăm și acum — în sesiune — am avut mult de furcă cu recapitularea întregii materii.

— N-a fost de loc ușor — suspină „Margareta” noastră. Patru dintre noi am luat maturitatea de ieri, dar i-am așteptat și pe ceilalți doi ca să petrecem împreună.

Prieteni mei care-o luaseră înainte s-au întors din drum. Nu ne mai grăbeam. Ne plăceau „derbedei”.

— Și acum ce aveți de gînd să urmați?

Vorbeam ca niște vechi prieteni, cu toate că ne întîlniserăm numai de cîteva

minute. Și pentru că mă stingherea să-i întreb cum îi cheamă și unde lucrează, am păstrat asemănările. „Belmondo” vrea să urmeze electronica, „Bibanu” optează pentru agronomie, „Pîslaru” vrea să devină maestră de înot, „Tatiana” va urma pedagogia, iar negriciosul care-mi aducea aminte de Horia Căciulescu și perechea lui, vor să facă medicina.

Toate aceste dorinți erau exprimate spontan, cu bucuria unor copii plini de încredere, cărora nu le pasă cui își împărtășesc visurile lor în ziua asta mare, cînd și-au luat examenul de maturitate.

— Noi doi am luat zece la economie politică — îmi spune negriciosul bătîndu-l ușor pe umăr pe colegul lui, mușchetarul.

— Asta, să recunoaștem, a fost ușor pentru noi — intervine „Samoiloa”, mergînd în echilibru pe bordura trotuarului. Economia politică am studiat-o și în întreprindere, la învățămîntul politic.

— Atunci de ce nu urmați, măcar unul din voi, Institutul de studii economice?

— Mie îmi place electronica și lui agronomia. Pentru un zece să ne schimbăm hotărîrea?

— Cît despre economia politică, n-o să rămînem noi în urmă — intervine „mușchetarul”, zîmbind cu ușoară superioritate. Ce-ți închipui dumecea?

— Mă rog, dacă ziceți voi... — am cedat înclinîndu-mă. Numai să fie pace...

— O să fie, tovarășă! N-am nici o grijă. Nu știți că O.N.U. a votat rezoluția propusă de noi pentru educarea tineretului din toată lumea în spiritul Păcii? Este unul din cele mai frumoase și convingătoare documente internaționale și ne mîndrim că țara noastră a avut inițiativa lui.

— Vrem pace și înțelegere cu toate popoarele și prietenie cu tineretul întregii lumi — completează „Belmondo”, pronunțînd limpede fiecare cuvînt. Era noastră este a științei și a progresului, nu a războiului.

— Parcă ați fi adevărați studenți.

Titlul de studenți le-a făcut o vădită plăcere și asta ne-a apropiat.

— Dacă n-am fi știut bine de tot la fizică, la chimie, la romînă și la celelalte materii și dacă n-am fi trecut examenul, să fi văzut ce tărăboi ar fi fost în întreprinderea noastră. Cel mai important acum este că am luat examenul — a conchis cuminte „fata oarecare”.

Remarca ei a sporit voia bună a tuturor. Vălurile nopții se destrămau lăsînd să pătrundă pe nesimțite lumina albă. Am ajuns în colțul străzii unde trebuia să cotesc spre casă. Ne-am despărțit urînd tineretii succes. Mi-au venit în minte versurile lui Nicolae Labiș:

„Vechi vegetații să cadă pe rînd,
Să crească sămînța-ncolțită curînd!”

I-am luat de braț pe prietenii mei.
— Ei, ce zici inginerule? Derbedei?
— Nu, niște copii.

— Îndrăgostiți! — precizează pictorița încăpățînată.

— Da... — recunosc inginerul. O generație nouă, care știe ce vrea.

Asfaltul străzii spălat proaspăt de stropitorile mecanice sclipea ca parchetul unei case de gospodari într-o zi de sărbătoare.

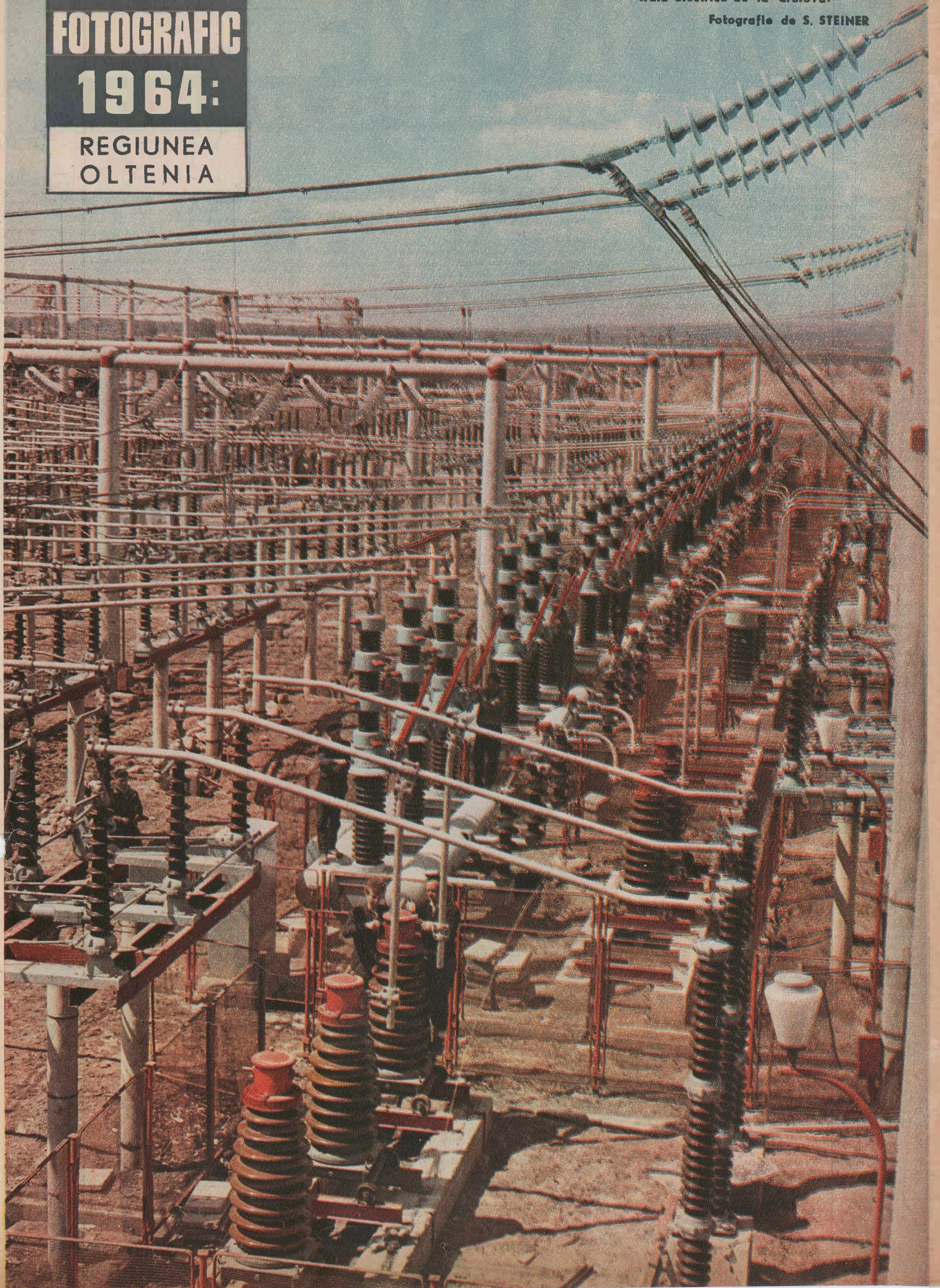
O nouă promoție de adolescenți a trecut cu adevărat la maturitate.

Dorina RĂDULESCU

**ALBUM
FOTOGRAFIC
1964:
REGIUNEA
OLTENIA**

Element nou în peisajul craiovean!
Stații de transformatori la Termocentrala
electrică de la Craiova.

Fotografie de S. STEINER

ZIMBABVE

cetatea morții

Cei care se gândesc la vechimea culturii umane de pe meleagurile Africii evocă în minte, în general, piramidele și templele înălțate spre cerul Egiptului sau enigmaticele fresce din grotlele Jabbarului ori de pe pereții abrupti ai masivelor Hoggar și Tassili. Interesantele descoperiri arheologice ale lui Leo Frobenius au scos la iveală, încă la începutul secolului nostru, vestigiile importanteii culturi urbane lăuate de vechile civilizații Yoruba, Așanti și Tallensi din marea buclă a Nigerului. Cercetările moderne au stabilit că originea culturii egiptene trebuie căutată pe înaltele podșuri ale Etiopiei, unde sfînxul sculptat într-o stîncă din munții Argobba pare să ateste că el ar fi fost „modelul de referință” al renumitului său urmaș din nisipurile de la Gizeh.

Aceste descoperiri au încurajat și mai mult pe cercetători să descifreze o altă taină a trecutului îndepărtat al continentului negru: este vorba de misterioasa cetate Zimbabwe, de care este legată și numele frumoasei Ulali, ultima ei regină, ades pomenită în legendele băștinașilor din Bechuanaland și Mozambic.

Este adevărat că scepticismul unora și poate teama de ridicol a altora a făcut ca prima expediție arheologică să ajungă pe plaiurile Rhodesiei de Sud de-abia în anul 1960. Greutățile drumului nu i-au putut întoarce din drum pe temerarii arheologi, hotărîți să-și ducă pînă la capăt misiunea, și eforturile lor au fost răsplătite din plin de spectacolul ce le-a apărut în față în maestuosul decor al pădurii. Într-un colț uitat de lume, de care nu aminteau hărțile din atlase, se ridicau ziduri și turnuri de pază puternice care, în tăcerea lor, vorbeau cu elocință despre viața ce a clocotit odinioară în incinta lor. În orice parte ți-ai fi întors privirea nu vedeai decît ziduri construite în stil „ciclopic”, trecători secrete și monumente ciudate, al căror rost și semnificație nu se vor cunoaște în întregime poate niciodată.

Cine au fost constructorii acestei cetăți izolate? Pașii căror oameni au călcat pe vremuri pe ulițele ei acoperite cu dale de piatră îngrijit cioplite? Ce drame s-au petrecut între tăcutele ziduri înainte ca vîlul necrușător al morții să se aștearnă pentru totdeauna peste ele? Cercetătorii au emis mai multe ipoteze.

1300 sau 12000 de ani?

Unii arheologi, mai „zgîrciți”, presupun că zidurile cetății s-ar fi ridicat între anii 500-700 ai erei noastre, fără ca această dată să se poată lega de vreun eveniment atestat istoric. Alții cred că cetatea a fost fondată prin anul 2000 î.e.n. de către emigranți care au părăsit țărmurile răsăritene ale Mediteranei și golfului Arabiei, pentru a scăpa de persecuții religioase. În altă variantă, Zimbabwe nu ar fi decît una din cetățile spre care legendara regină din Saba își trimitea solii pentru a-i aduce de acolo aur și fildeș.

Cei care vor să-i dea cetății o origine feniciană îi atribuie — o dată cu aceasta — și o vechime de trei-patru mii de ani înaintea erei noastre.

În sfîrșit, mai există un grup care, nu fără temeii, presupune că primele ei ziduri le-a ridicat un grup derivat din acea ramură de emigranți atlantici care, după colindarea podșurilor Africii de nord, au poposit pe plaiurile etiopiene; de aici, o parte ar fi coborît de-a lungul Atbarei spre Egipt, alții ar fi traversat Arabia spre golful Persic și Sumer, în timp ce al treilea grup ar fi urcat în susul Nilului, ajungînd în cele din urmă în Rhodesia. Această ipoteză împinge înapoi, în timp, evenimentele legate de fundarea cetății pînă prin milenii 8-10 înaintea erei noastre.

Este greu și deosebit de riscant ca din datele de care dispunem pînă în prezent să aderăm la vreuna din ipotezele arătate mai sus. Ca urmare, să lăsăm problema determinării originii și perioadei în care s-au pus fundațiile cetății, pentru a încerca să reconstituim — din interpretarea monumentelor descoperite și din tîlmăcirea unor legende ce circulă printre băștinași — cîteva aspecte din viața și sfîrșitul acestei cetăți.

Ritualuri sîngeroase, ciudate

Altarele de sacrificiu, în formă de masă joasă circulară din piatră, te duc cu gîndul la cultul sîngerosului zeu fenician Baal sau al crudului Tlaloc al aztecilor. Că sacrificiile umane erau practicate de sacerdoții din Zimbabwe o confirmă topoarele grosolan cioplite din piatră, găsite în jurul altarelor și care, bine mînuite, asigurau victimei o moarte cît mai înceată, pentru ca și solia pe care aceasta trebuia s-o transmită Marelui Zeu să poată fi cît mai „lungă”.

Făcînd o analogie cu alte culte asemănătoare se poate presupune — și legendele băștinașilor de astăzi vin în sprijinul acestei ipoteze — că victimele erau alese dintre femei și copii. Prezența lîngă altarul principal a unei gropi uriașe în care probabil, pe vremuri, erau închise fiare sălbatice, lasă să se presupună că dansurile demonice care însoțeau ceremoniile nocturne se sfîrșeau adeseori cu aruncarea în groapa leilor a vreunui participant care încălca regulile rituale impuse de preoți.

Atît vorbesc deocamdată zidurile, templele și altarele. Să ascultăm în continuare ce ne-au transmis legendele băștinașilor despre viața din Zimbabwe.

Legenda reginei Ulali

Din multele legende pe care, desigur, le depănuu pe timpuri bătrîni în fața focurilor nocturne, s-a păstrat pînă în zilele noastre una singură, foarte frumoasă și interesantă. Se povestește că, la un moment dat, din cauza uciderilor rituale care s-au înmulțit considerabil, în Zimbabwe nu au mai rămas decît vreo zece femei. Între ele, una le întrecea pe toate în frumusețe și gingășie: Ulali cea albă la față.

Încă de tînră ea a fost luată de la părinți și dusă în templul cetății, în vederea inițierii. Aici, la fel ca la azteci,

ea a fost îmbrăcată în veșminte scumpe și hrănită cu cele mai alese bucate. Dar nu i-a fost hărăzit să stea liniștită mai multă vreme.

Într-o zi, escortată de șase paznici muți — cărora limbile le-au fost smulse din gură — Ulali a fost scoasă din luxoasa închisoare și condusă prin galeriile subterane ale templului pînă într-o încăpere în care o aștepta Marele Preot care urma să-i fie soț pentru o noapte și stăpîn pe întreaga viață.

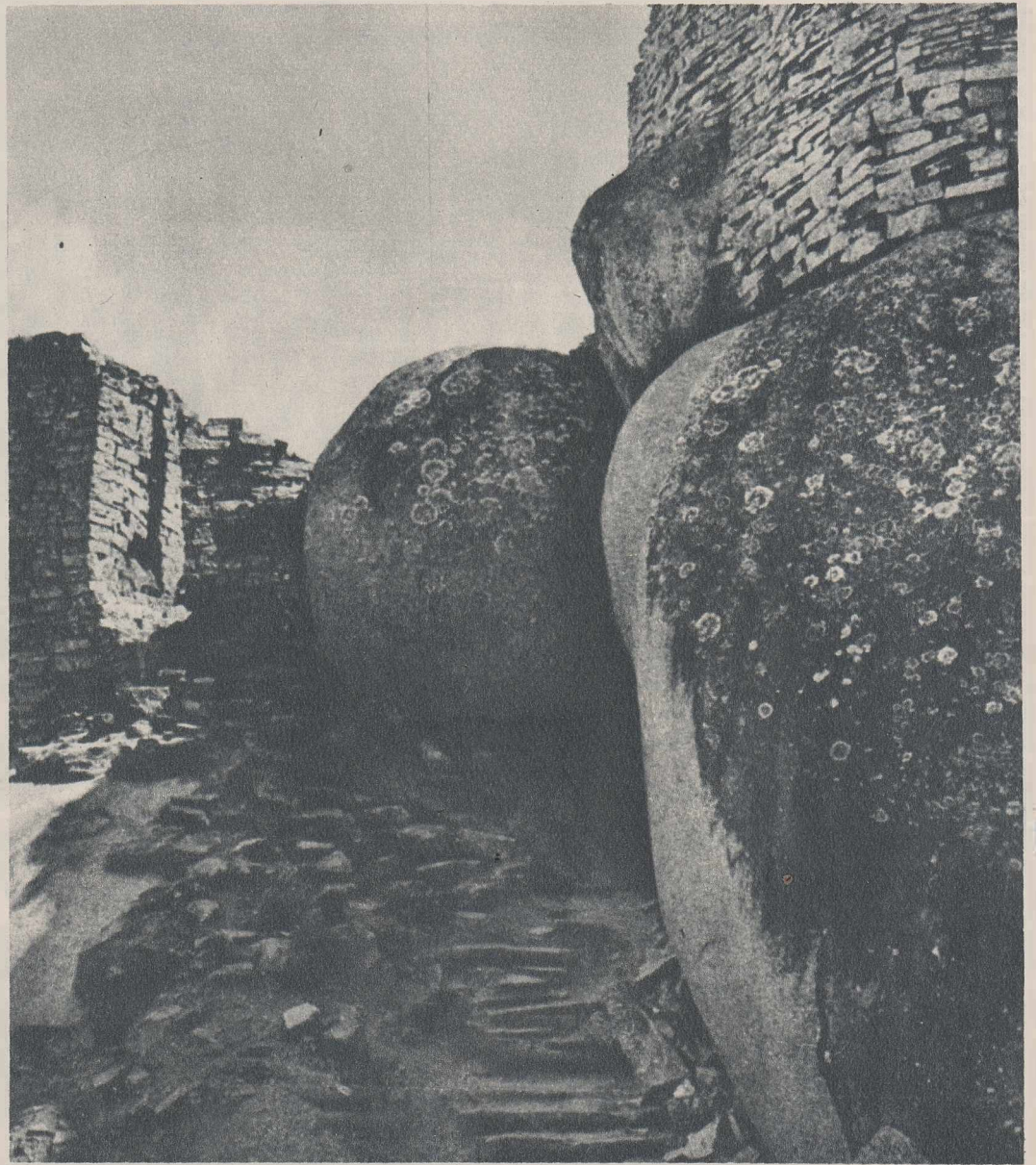
Cînd copilul născut de Ulali a împlinit vîrsta adolescenței, aceiași paznici muți au venit aci pentru a-l lua și a-l duce în templu. Orice a încercat să facă sărmana mamă pentru a-l opri lîngă ea a fost zadarnic. În disperarea ei, se gîndea cu groază că i-a venit și propriului ei copil rîndul să fie sugrumat de preoți și sîngele lui, cald încă, să le servească de băutură rituală pentru a le „prelungi” tinerețea.

tea cruntă a început să secrete pe tineri și bătrîni. Din toată populația nu au mai rămas decît vreo sută de supraviețuitori, care s-au hotărît s-o omoare pe Ulali, în care vedeau pricina tuturor rețelilor.

Pentru a scăpa de furia lor, regina și-a ales cîțiva din oamenii cei mai apropiați și s-a refugiat într-o grotă secretă. Dîndu-și seama că nu mai poate aștepta nici un ajutor de nicăieri, ea a pus să se zidească intrarea peșterii, care urma să le fie și mormînt. Așa a pierit ultima regină din Zimbabwe, a cărei amintire n-a păstrat-o decît legenda...

„Reginele” Africii

Dacă povestirea conține sau nu un adevăr istoric, aceasta nu o va putea dovedi decît descoperirea grotii secrete.

Un colț al cetății Zimbabwe; mina omului și natura au creat un peisaj straniu, parcă din altă lume.

După mai mulți ani, în care timp n-a putut afla nimic de soarta copilului, Ulali a fost scoasă din turn și condusă spre altarul rotund unde o aștepta preotul-călău, cu fața acoperită, țînd în mîna toporul cioplit din piatră. În momentul cînd a ridicat toporul ca să dea prima lovitură în pieptul victimei, i s-a dezvelit întimplător fața și Ulali a recunoscut în ucigaș pe propriul ei fiu. Urînd îngrozită, s-a repezit să-i smulgă toporul din mîni; o mișcare greșită și toporul greu, abătut din drum, îl omorî pe călău, fiul lui Ulali.

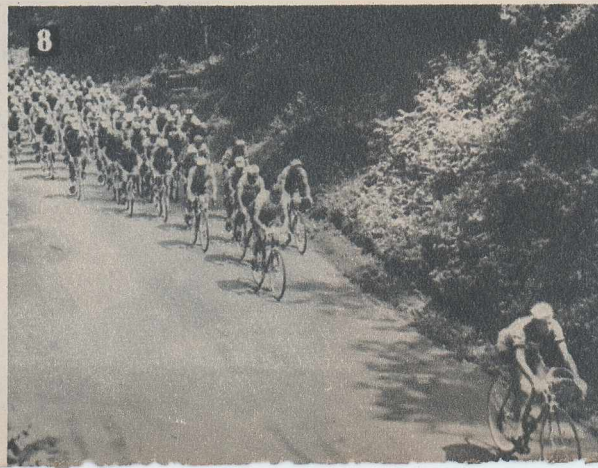
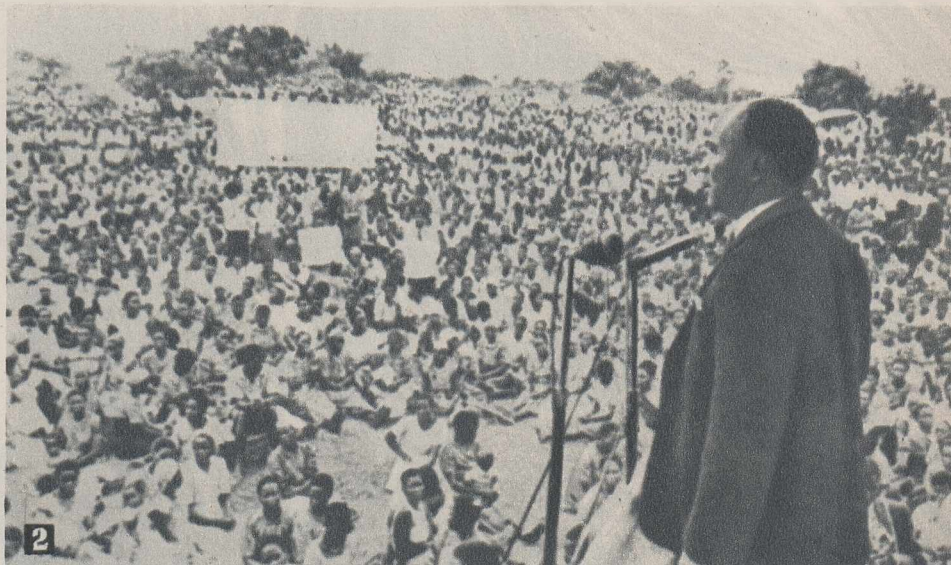
Toți participanții la ceremonie au văzut în ciudata întîmplare voința Marelui Zeu și Ulali a fost aleasă regină a cetății.

În timpul domniei reginei Ulali a apărut o calamitate îngrozitoare. Seceta pustia ogoarele, rîurile au secat și foame-

Trebuie remarcat că asemenea obiceiuri crude ca acelea care apar în legenda reprodușă mai sus nu caracterizează doar pe locuitorii cetății Zimbabwe. Ele se regăsesc într-o formă asemănătoare la cartaginezi, la azteci și la alte popoare care, la vremea lor și în raport cu vremea lor, au ajuns la un grad de civilizație destul de înalt.

În orice caz, pînă la elucidarea tuturor problemelor pe care descoperirea din Rhodesia le pune istoricilor și arheologilor, nu ne rămîne decît să ne gîndim la străvechile civilizații africane conduse de regine, la legăturile ce ar fi putut exista între Ulali, regina din Zimbabwe, și „doamna albă” pictată pe fresca din deșertul sud-african Namib sau preistorica regină cu părul blond ale cărei urme le-a descoperit expediția arheologică a lui Byron de Prorok în mauseul din Tin-Hinan, în Hoggar.

Aurel DÎMBOIU

1 Expoziția culturală românească de la Kaira, statul Gujarat (India), s-a bucurat de un deosebit interes în rândul publicului și presei indiene.

2 Un nou stat independent a apărut pe harta Africii: Malawi — fostul teritoriu colonial Nyassaland. Festivitățile proclamării independenței statului Malawi s-au desfășurat în zilele de 5 și 6 iulie; la 6 iulie guvernul condus de dr. Hastings Banda a depus jurământul. În fotografie: dr. Hastings Banda vorbind la un miting în capitala țării — Blantyre.

3 În urma alegerilor prezidențiale din Mexic, a fost ales ca președinte Gustavo Diaz Ordaz, candidatul Partidului revoluționar instituțional, partid guvernamental. Ordaz, care s-a bucurat de sprijinul partidului socialist popular va prelua funcțiile la 1 decembrie, pentru o perioadă de 6 ani.

4 Primele 16 din cele 950 de autobuze comandate de Cuba firmei britanice „Leyland Motors Co” au părăsit recent portul Dagenham. Fotografia înfățișează momentul imbarcării autobuzelor pe vasul „Heinrich Heine” sub pavilionul R.D.G.

5 Echipe de agenți ai Biroului federal de investigații din S.U.A. cercetează fluviul Mississippi pentru a da de urma a trei tineri integraționiști care au dispărut fără urmă în starul Mississippi. După cum se știe, cei trei, un negru și doi albi, în vârstă de 20, 21 și 24 de ani, acționau în cadrul campaniei pentru respectarea drepturilor civile.

6 Pe malul drept al râului Sava, care străbate orașul iugoslav Zagreb, s-au înălțat recent noi construcții.

7 În sfârșit, vacanța!... Elevii parizieni care și-au luat bacalaureatul și manifestă bucuria pe Champs Elysées.

8 Aspect dintr-una din cele mai dificile etape ale celui de-al 51-lea tur ciclist al Franței: Thonon-les-Bains — Briançon.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Școlii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 3507, Of. 33. Telefon 17.80.10—Int. 1744.

ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

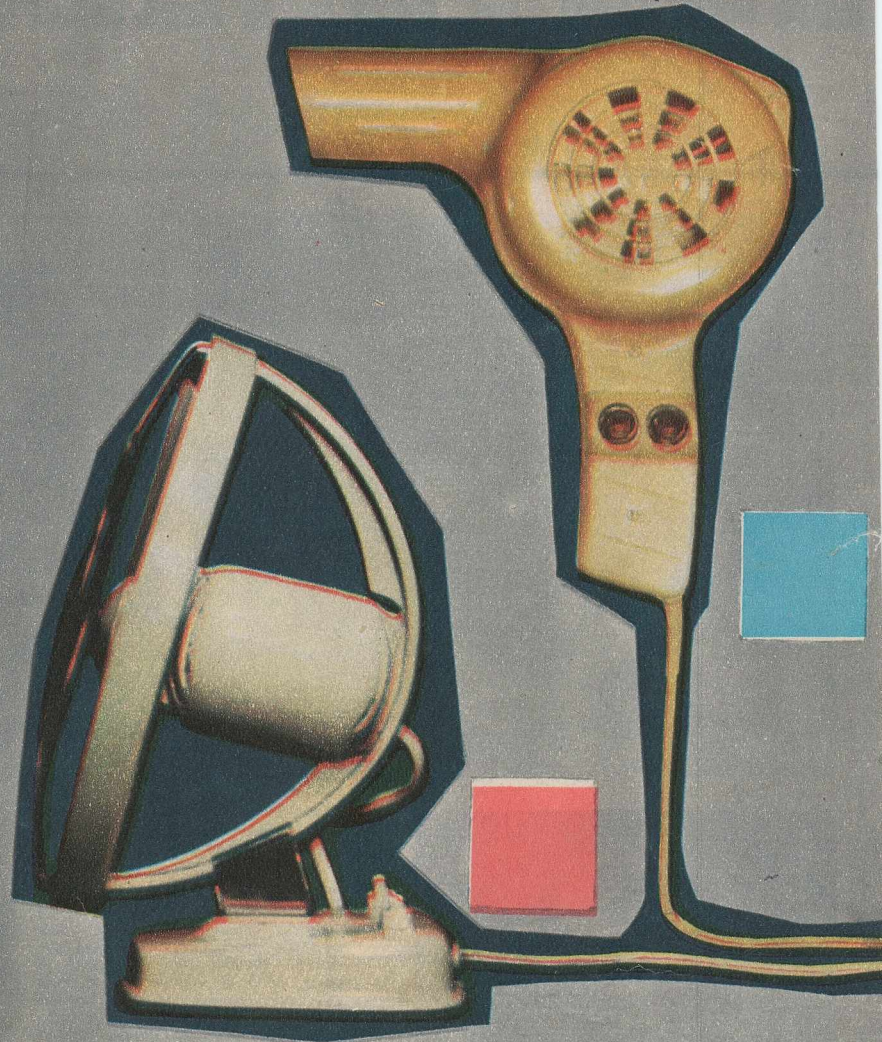
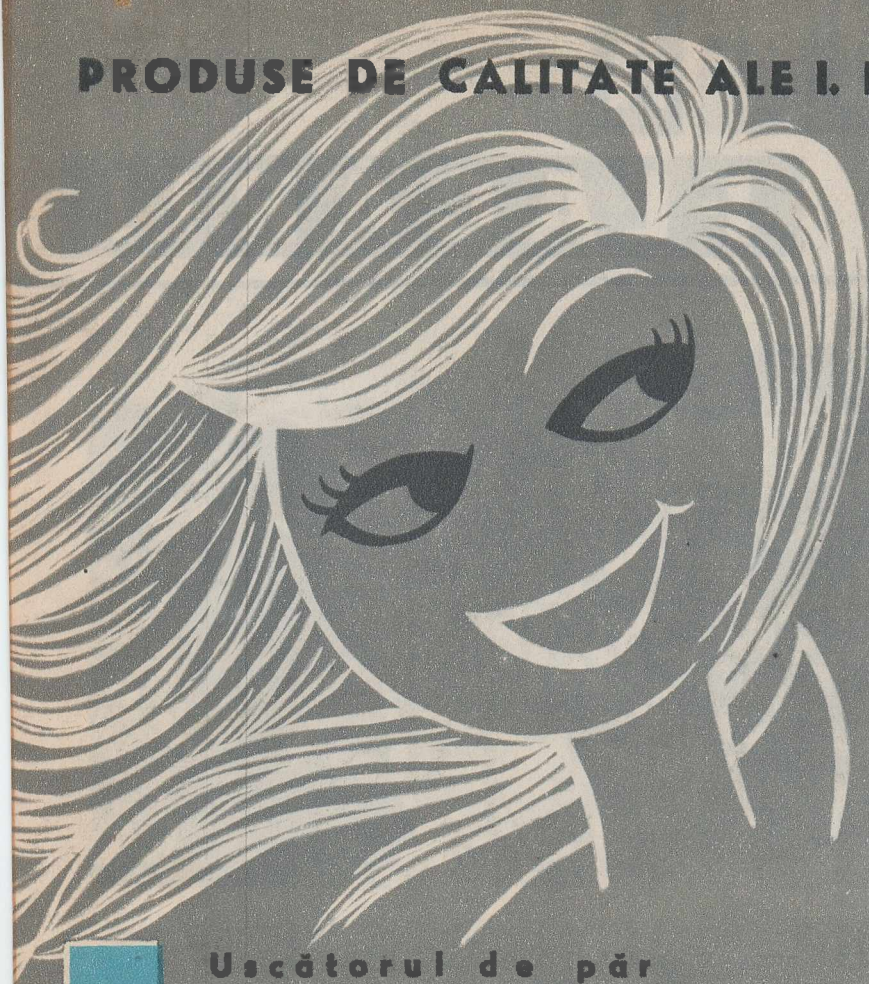
TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei.

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI.

TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”.

MACHETA: Ion Vulpescu.

PRODUSE DE CALITATE ALE I. I. S. ELECTROMOTOR TIMIȘOARA

Uscătorul de păr

Ventilatorul de masă

TOTI, SI MIC SI MARE, BETI APE MINERALE

**La masă vă recomandăm
apele minerale de:**

**HARGHITA
SÎNCRĂIENI-CIUC
LIPOVA
VÎLCELE
COVASNA
ȘI
ZIZIN**

**Pentru diferite afecțiuni
gastro-intestinale, boli ale
ficatului ș. a., consumați
apele minerale medicinale
de:**

**SLĂNIC-MOLDOVA
HEBE
MALNAȘ
ȘI
CĂCIULATA**

